

VOMI

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

SOBAT

nummer 33

9e jaargang nr. 1 - februari 1994

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders- en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden. Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 928 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989). Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (In 1989 bedroeg dit aantal 144). In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -10,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore en Ambon gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING

Bankplein 5

Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3541300 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hatterm een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijksovereenkomsten, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het Isten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsverrichtingen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal eretafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaque hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 gesneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'eerste' zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift "Nationaal Indië-monument 1945-1962". De keerzijde draagt het opschrift "Palmam Qui Meruit Ferat" (de arepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

voorzitter: M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
leden: R. Boekholt, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boechims, oud burgemeester
W. Epka, Ridder MWO, brigade-generaal b.d.
S.A. Lapré, Ridder MWO, majoor b.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolonel der cavalerie, Chef Staf 1e Divisie "7 december"

Eredien

J.W.J. in den Berken
mevr. N. Zantinge-Edens

Algemeen Bestuur

voorzitter: J. Dijkema
2e voorzitter: drs T. Lentz
secretaris: G. Delerman, Brongras 68
3085 PB Rotterdam, tel. 0104206138
penningmeester:
D. Memens, Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam, tel. 0104188239
postbanknummer 42.39.398
banknummer 45.68.91.300 i.n.v.
Vereniging Oud Militairen Indiëgangers
Rotterdam
alg. adjunct:
leden: C.L.W. van Haalen
N. den Hollander
Victor C. Bridé

Ledenadministratie

N. den Hollander
Salunusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 0412025109

Sociale Commissie

voorzitter: Victor C. Bridé
Van Nijenrodestraat 117, 2587 RL Den Haag, tel. 0703280158

Redactiecommissie

hoofd-
redacteur: Fred Hoosma
Oosterdijk 109,
8332 DC Steenwijk
tel. 0521010607
fax: 0521010607
leden:
R. Grit
drs. T. Lentz

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwaan
Lijzde 45
1034 KN Amsterdam

Filmdienst

J. de Wit, Molenbrink 60
2553 GR Den Haag
tel. 0703977822

Correspondentie

1. opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".

2. zaken VOMI-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgaaf van reden, niet te plaatsen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zinswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost Indië/Indonesië in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Bridé
Van Nijenrodestraat 117
2597 RL Den Haag
tel. 070-3280158

Vice voorzitter

J. Vrolijk
Generaal Spoorlaan 709
2285 JT Rijswijk (ZH)
tel. 070-3743048

Coördinatrice/secretaresse

Mw. A.W. Zantinge-Edens
Van Sandickstraat 31
7711 HW Nieuweleusen
tel. 05296-1281

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

B.C.H. Habich
Boerakkerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05945-49503

Oost Nederland

J. Bakker
Schoolstraat 25
7471 WS Goor
tel. 05470-74574

Midden Nederland

H.J. Riemdijk
Vuurdoornstraat 268
8171 XB Vaassen
tel. 05788-3182

West Nederland

C.P.H. van Buuren
Prinses Beatrixlaan 332
2273 XX Voorburg
tel. 070-3860777

Zuid Nederland

G.H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36343

COMMISSARISSEN

Groningen

H. Volders
Nederlandlaan 20
9501 CC Soesdijk
tel. 05990-14670

Friesland

T. Twijstra
Zeevogel 314
8935 KP Leeuwarden
tel. 058-880092

Flevoland

F.H.A.M. Frantzen
Overvriend 13
1356 AE Almere
tel. 036-5318972

Utrecht't Gooi

W.J. Scholten
Comeniuslaan 99
3706 KD Zeist
tel. 03404-56838

Overijssel

J. Timmer
Valeriusstraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05490-19436

Rivierland

G.W. Soetekouw
Genstraat 26
6617 CH Bergharen
tel. 08873-1986

Zuid-Holland Zuid

J.H. van Breugel
Komardamweg 167 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 078-126752

Noord-Brabant Oost

A.P. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SM Oss
tel. 04120-23515

Drenthe

B.C.H. Habich
Boerakkerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05495-49503

Veluwe

N.J. Riemdijk
Vuurdoornstraat 268
8171 XH Vaassen
tel. 05788-3182

Zeeland

W. Eleveld
Rembrandtlaan 22
4532 HR Teresdonk
tel. 01150-14911/94236

Limburg

H.J.A. Dols
Heerleerweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-521316

Zuid-Holland Noord

K.E. Müller
Blaasborst 84
2742 CN Waddinxveen
tel. 01828-30261

Noord-Holland

J. Harmsen
Egelantierlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 022-210010

Noord-Brabant West

G.H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36342

aanpakken in

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

L. van Eijk
Oost Karoolweg 12
2461 EP Ter Aar
tel. 01722-2705

Assistent beheerder

Tj. Gassers
A. van Heuzdenstraat 15a
2461 VJ Ter Aar
tel. 01722-2452

Propaganda Fonds

Mw. J.M. Holwijn
De Goede Hoop 13
3021 AP Haarlem
tel. 023-253058

stichting
veteranen
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- Ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Amstelveen onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 27,50
inclusief 6x per jaar "Sobat"

Nummer 33 - 9e jaargang nr. 1
Februari 1994

'Dat ik toch vroom mag blijven'

Het jaar 1993 is voor mij ten einde gegaan met een laatste week die ik als niet bijzonder plezierig heb ervaren. De reden daarvan lag bij een paar ervaringen die ik, als lid van de VOMI, meemaakte en die ik u niet wil onthouden. Ze zijn namelijk van belang voor mijn verdere houding als VOMI-lid.

Toen ik in 1945 mij meldde als OVW-er hadden wij nog geen onderscheidingstekens voor de wapens en de dienstvakken. Pas later kregen wij als infanteristen het embleem met het motto 'Nulli cedo' ofwel 'ik wijk voor niemand'. Geldt dat ook nog steeds voor ons reeds wat oudere veteranen?

Na mijn ervaringen van die laatste week komt bij mij toch weer de twijfel boven of ik er ooit goed aan heb gedaan om eerst OVW-er te worden en jaren later VOMI-lid. Had ik er niet beter aan gedaan om de afstand die ik had genomen van het verzet en van de Indië-tijd toch maar te bewaren?

Moet ik op mijn leeftijd nog beschouwd worden als een overjarige 'gifikker'? Of moet ik in naam van de in Indië achtergebleven strijdmakers telkens maar weer de innerlijke opdracht horen "Sta op en strijd den goeden strijd..."? Hebben wij de plicht hun naam zuiver te houden van de blaam van misdadigheid? Zo onder het motto van:

'Dare to be a straight-out man
'Dare to stand alone
'Dare to have a purpose firm
'Dare to make it known...'
(Sankey)

Terwille van mijn eigen vrede zal ik u deelgenoot maken van mijn gevoelens van onbehagen.

Vulneratus nec Victus.

U weet dat dit de spreuk is die op het 'Draaginsigne Gewonden' is vermeld. De vertaling die de uitreikers daarbij krijgen luidt: 'gewond maar niet verslagen'. Dit draaginsigne is ook toegekend aan

mijn Bandoengse SROI-genoot Kees Wielenga.

Het zou worden uitgereikt op 29 december door de burgemeester van Eibergen, de plaats waar hij thans woont. Als VOMI-lid vroeg hij mij daarbij aanwezig te zijn. Ik heb aan zijn verzoek gaarne gevolg gegeven.

De uitreiking vond plaats in het gemeentehuis van Eibergen en de burgemeester was vergezeld van zijn echtgenote. Het gezelschap aanwezigen was naar verwachting niet erg groot en het zaaltje waar de uitreiking plaats zou vinden was klein maar sfeervol.

De burgemeester opende de bijeenkomst met de mededeling dat we het maar 'gezellig' en 'huiselijk' moesten houden. Hij gaf zelf daaraan inhoud door een tamelijk informeel praatje te houden met ongeveer als thema 'eindelijk erkenning voor de inzet van toen'.

Ik kreeg echter niet de indruk dat hij zich (misschien ook gezien zijn leeftijd) erg verdiept had in de aard van de toekenning. Hij zag het meer als een 'onderscheiding' en het was, zoals hij zei, te betreuren dat het zo laat moest komen.

Vanuit deze benadering wenste hij de heer Wielenga geluk met de onderscheiding met de woorden "beter laat dan nooit". Dat door het informele karakter de toekenningsmotivering niet meer werd voorgelezen was niet zo verwonderlijk, niettemin vond ik het onjuist.

Persoonlijk vind ik het toekennen van dit soort 'onderscheidingen' meer een 'plechtige' of 'serieuze' aangelegenheid dan een 'vreugdevolle'.

Ja en dan zit je daar als vertegenwoordiger van de VOMI en sta je voor het dilemma of je de opgeroepen sfeer van het 'vreugdevolle' in je toespraak moet ombuigen in de richting van een meer 'serieuze' en of je de boodschap die hiermee verbonden is wel kunt overbrengen. Per slot van rekening oefen je dan, zij het ook bedekt, enige kritiek uit op de burgemeester. En hoe staat de ontvanger van het Draaginsigne er op dat moment tegenover als de VOMI-vertegenwoordiger een

wat kritisch commentaar geeft op het praatje van de burgemeester?

Ik heb het er toch maar op gewaagd en heb gezegd wat ik meende te moeten zeggen. Nu spreek ik meestal voor de vuist weg en heb mijn toespraakjes niet op papier. Toch weet ik nog wel wat ik heb gezegd en ik laat hieronder volgen wat ik uit naam van alle VOMI-leden naar voren heb menen te moeten brengen. Hierbij heb ik de persoonlijke dingen maar weggelaten.

... 'Om te beginnen zou ik willen opmerken dat, hoewel je een onderscheiding hebt ontvangen, het geen gelegenheid is waarbij ik namens de VOMI aan jou gelukwensen zou moeten aanbieden. Het gewond zijn of het gewond zijn geweest is nu niet bepaald een aanleiding daartoe. Ook al hebben vele gewonden het geluk gehad volledig te zijn hersteld van de opgelopen kwetsures, we dienen niet te vergeten dat dit insigne niet alleen wordt uitgereikt aan degenen die lichamelijke verwondingen hebben opgelopen maar ook aan hen die geestelijke schade hebben opgelopen. En bij deze strijdmakers is die schade meestal niet geheel hersteld. Daarom vinden wij als VOMI dat de achterliggende feiten die tot toekenning van deze onderscheiding hebben geleid niet stemmen tot een vreugdevolle maar veel eerder tot een serieuze plichtigheid. Maar er zijn meer redenen.

Het feit dat dit ereteken nu pas, bijna een halve eeuw na de aanleidende gebeurtenis, wordt uitgereikt is evenmin aanleiding tot dankbaarheid. Sommigen zeggen dat het beter laat is dan nooit, maar dan wordt wel voorbijgegaan aan het feit dat de tijd die moest verstrijken tussen de verwonding toen en de erkenning nu evenzeer een leedveroorzakende factor is.

Er is echter nog een ander aspect. Het bestuur van de VOMI had, toen men tot de instelling van dit ereteken besloot, liever gezien dat het voorzien was geworden van een lint in plaats van in de vorm van een draagspeld. De reden daarvan is dat een lint meer aansluit bij de traditie van de Amerikanen. De gewonden krijgen daar een Purple Heart toegekend. Het is

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 19 maart a.s. aan het redactie-adres Oosterlucht 109, 8332 DC Steenwijk.
S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve- of twee regels afstand.

daarbij bovendien gewoonte om de dragers van een dergelijke onderscheiding de militaire groet te brengen. Net zoals wij in Nederland de traditie kennen om halt en front te maken voor een drager van de MWO. En zoals wij ook de militaire groet brengen als het Wilhelmus wordt gespeeld of gezongen.

Het Duitse leger daarentegen kende een aantal borstinsignes waaronder ook het *Verwundeten-Abzeichen*.

De VOMI had duidelijk een voorkeur voor een Amerikaanse navolging in plaats van voor een Duitse.

Of het feit dat de minister van Defensie geen militaire traditie kent daaraan debet is laat ik maar in het midden.

De spreuk op het hier uitgereikte draagsigne luidt:

'Vulneratus nec Victus'

De daarbij gegeven vertaling van deze latijnse tekst luidt:

'Gewond maar niet verslagen.'

Hierbij is, zoals gezegd, het gewond-zijn zowel lichamelijk als ook geestelijk op te vatten.

Essentieel is evenwel dat de verwonding moet zijn opgelopen door, maar ook tijdens de krijgsverrichtingen waarbij de Nederlandse regering betrokken was.

Dat lijkt ons wel duidelijk de betekenis te zijn van het woord *'Vulneratus'*.

Maar dat *'niet verslagen zijn'*, dat *'nec Victus'* waar slaat dat dan op?

Steeds maar weer wordt ons voorgehouden dat wij trauma's zouden hebben vanwege een 'verloren oorlog' en dat wij aan 'verdringingscomplexen' lijden. Daar kan het *'niet verslagen zijn'* toch niet op duiden? Mocht dat zo zijn is dan deze spreuk te zien als een sneer achteraf of als een slag onder de gordel?

Kan het bedoeld zijn als een klop op de schouder van de gewonde in de trant van 'laat je niet kisten' ook al heb je een verwonding en ben je misschien blijvend gehandicapt, hetzij lichamelijk, hetzij geestelijk?

Ik persoonlijk houd het er op dat de veteranen er zelf inhoud aan moeten geven.

Toen wij als BS-ers in 1945 met de Canadezen de IJssel overtrokken en de eervolle opdracht kregen hun munitieopslagplaatsen te bewaken, vroeg ik aan één van hen wat de 'ribbons' voorstelden die hij had. Hij antwoordde toen *'the first one I got because I volunteered'*. En hij was er trots op.

De Nederlandse oorlogsvrijwilligers heeft men een dergelijke onderscheiding nooit willen toekennen. Het waarom-niet is aan hen nooit duidelijk geworden.

De dragers van de insignes, die vandaag zijn uitgereikt, zullen eveneens hun onderscheiding met ere dragen en als aan hen gevraagd zal worden wat de betekenis

is van hun insigne zullen zij trots antwoorden: *'dat insigne heb ik gekregen omdat ik het vaderland in Indië als soldaat heb gediend en daarbij gewond ben geraakt'*.

Die trots is het symbool van het niet-verslagen-zijn.

Er is echter nog een ander aspect waaraan in dit verband vaak wordt voorbijgegaan. *'Vulneratus'* wordt officieel vertaald met *'gewond zijn'* er is echter ook een synonieme vertaling namelijk *'gekwetst zijn'*. Ook al zijn de krijgsverrichtingen in Indië reeds lang voorbij, worden wij nog regelmatig (bijna dagelijks) gekwetst als gevolg van die krijgsverrichtingen waaraan wij hebben deelgenomen.

Geen *'kwetsingen'* waarvoor wij een insigne zullen ontvangen maar toch zijn het wel degelijk *'kwetsingen'*.

Ik wil u enige van die kwetsingen noemen:

Als in Leeuwarden een monument voor onze in Indië gevallen en achtergebleven strijdmakkers wordt onthuld en een dag daarna verschijnt een krant met als kop: *'Nu nog een monument voor de Friese dienstweigeraars'* is dat een kwetsing.

Als in Nederland een proces moet worden aangespannen tegen een schrijver die de Nederlandse Oud-militairen Indiëgangers collectief met SS-ers vergelijkt is dat een kwetsing.

Als een uitkering aan oud-militairen ad f 7500,- aan een man wordt geweigerd omdat hij in mei 1943, op bevel van de Nederlandse regering is, ondergedoken en zijn collega die zich wel meldde voor krijgsgevangenschap krijgt die uitkering wel, dan is er sprake van een kwetsing.

Als de vertegenwoordiger van de minister van defensie openlijk uitspreekt dat het beleid van defensie er een is van smalle marges en dat er niet aan gedacht wordt om een compensatie te geven voor een onrecht dat de oud-militairen in het verleden is aangedaan, dan is dat een kwetsing.

Deze voorvallen kunnen met vele worden aangevuld. Voorvallen die evenzevele kwetsingen voor de oud-militairen zijn. Ook hierop is het woord *'Vulneratus'* van toepassing, omdat wij weten dat vele oud-militairen hier geestelijk onder gebukt gaan en onder lijden.

Maar hoe vullen wij dan voor deze gevallen het begrip *'nec Victus'* in?

Ik wil daartoe een eigen ervaring als voorbeeld gebruiken.

Net als zovelen van ons had ik het veel te druk met mijn persoonlijke carrière en had, gezien mijn niet al te gunstige ervaringen, volledig afstand genomen zowel van de oorlogstijd als van mijn tijd in Indië. Toen mij na mijn pensionering gevraagd werd om iets voor de oud-militairen te doen heb ik dat dan ook in eerste instantie weggewuifd.

Mijn verhuizing naar het midden van het

land deed mij echter het plan opvatten enige oude kameraden van toen op te zoeken. Ik ervoer daarbij dat niet allen het maatschappelijk goed getroffen hadden en dat bij sommigen de Indië-tijd bijna als leven-verwoestend kon worden gezien.

Deze ervaring was het waardoor ik mij realiseerde dat de verantwoordelijkheid die wij toen voor elkaar hadden nooit had opgehouden te bestaan. Ik ben toen lid van de VOMI geworden.

'Nec Victus' niet verslagen betekent voor mij in deze context het zich nog steeds verantwoordelijk weten voor elkaar en het naar buiten toe tonen van die saamborigheid.

Nodig is daartoe de gelederen te sluiten (en dus lid van de VOMI worden) en er trots voor uit te komen een veteraan te zijn.

Binnenkort zullen de veteranenpassen (die mij persoonlijk al is toegezonden) aan een ieder van ons worden verstrekt.

Op zich biedt deze pas nog vrijwel geen bijzondere emolumenten. **Gebruik deze pas echter als legitimatiedocument waar een legitimatie gevraagd wordt.**

Houd dat vol ook al wordt de pas misschien door sommige instanties als legitimatiedocument geweigerd.

Voor ons allen geldt door deze pas met trots te gebruiken *'Vulneratus nec Victus'* of wel *'gekwetst maar niet verslagen'*.....

De macht van het getal.

Het tweede onderwerp dat mij onzeker heeft gemaakt had te maken met een, eveneens op 29 december, uitgezonden TV opname (RTL V om 23.30 uur). Deze uitzending ging over de vergelijking van ons oud-militairen Indiëgangers met de SS door de schrijver van een boek over onze Indië-tijd.

Mij was gevraagd om het standpunt van de VOMI weer te geven.

Eerst wilde ik iets zeggen over de procedure en daarna over het probleem (gezien van uit het standpunt van de VOMI).

Gevraagd werd door RTL V of ik iets wist van het proces dat was aangespannen tegen de schrijver van het boek *'De laatste tyfoon'*. Ik heb daarop geantwoord dat ik daarvan uit de krant had vernomen en dat het probleem mij bekend was.

Vervolgens was de vraag of ik bereid was de mening van een oud-militair daarover te berde te brengen. Daarop heb ik positief gereageerd.

Op 28 december is de TV-ploeg bij mij thuis geweest en, nadat wij eerst drie kwartier over de Indië-problematiek in wat ruimer verband hadden gesproken, werd een opname gemaakt van ca. een half uur waarin het standpunt, zoals ik meende dat namens de VOMI te kunnen verwoorden, heb uiteengezet.

Op 29 december is dit zoals ik boven heb aangegeven uitgezonden; dat wil zeggen

dat de opname van mijn deel zoals te doen gebruikelijk was 'verknijpt' tot ca. 3 minuten.

Ik wist niet wat de schrijver van het boek (Boomsma) had gezegd vanuit zijn standpunt, ik wist ook niet dat er nog een derde persoon aan te pas zou komen. Maar vooral wist ik niet welke zinnen uit mijn verhaal van een half uur zouden worden verwerkt.

Al met al een griezelige zaak omdat je nooit weet hoe de mening die je hebt verwoord kan worden vervormd.

Achteraf viel het me niet tegen hoewel ikzelf, voor wat betreft de essentie van mijn betoog, liever andere zinnen had gezien. Maar 'that's all in the game'.

Meer geïnteresseerd was ik in het betoog van de schrijver van het boek. Daar ik dat niet van te voren wist kon ik daar niet op inspelen en was het meer een 'naast elkaar van standpunten' zonder dat er sprake was van een aansluiten op elkaars meningen.

De onzekerheden die aan dergelijke interviews verbonden zijn maken het voor de ondervraagde niet altijd gemakkelijk. Niettemin vind ik dat op dergelijke verzoeken ingegaan moet worden omdat wij onze stem moeten blijven laten horen. Ook al komt die niet altijd goed over.

Voor wat betreft de inhoud van de uitzending lijkt het mij nuttig om aan de VOMI-leden een uiteenzetting te geven van hetgeen naar mijn mening het onderwerp van een discussie had kunnen zijn, maar die niet plaatsvond.

Volgens het krantartikel werd door B. gesteld dat hij als schrijver het recht had deze vergelijking te maken. Toen ik dat las was ik uitermate geïntrigeerd door de 'rechtsopvattingen' van deze 'schrijver'. Het boek zelf zou gebaseerd zijn op de verhalen die de schrijver van zijn vader over diens Indië-tijd had ervaren. Daaruit heeft de schrijver vervolgens weer geconcludeerd dat alle veteranen die ontkennen wandaden te hebben begaan, wel aan 'verdringings-complexen' moeten lijden. Door deze stelling te verkondigen worden alle veteranen per definitie onmondig verklaard om zich te verdedigen.

Dit is een bekende maar m.i. goedkope tactiek.

Daar werd aangegeven dat de schrijver 40 jaar oud was, was het, gelet op het bovenstaande, uitermate interessant om te vernemen uit welke bronnen hij zijn 'wijsheid' had verkregen en welke zijn beweegredenen waren geweest om een dergelijk boek te schrijven.

De uitzending op 29 december bracht niet alleen verheldering maar bij mijzelf ook veel verwarring en onbehagen.

Ik raak namelijk de vraag niet kwijt wat er eigenlijk aan de hand is met betrekking tot onze verhouding tot Indonesië vroeger en nu en welke rol wij als veteranen daarin spelen.

Die indrukken zijn zoveel en zo verscheiden dat ik er bijna geen eenheid in zie of in kan brengen.

Maar laat ik mij eerst beperken tot hetgeen Boomsma in de betreffende uitzending zelf te berde heeft gebracht.

De volgorde van zijn argumentatie was schematisch als volgt:

— De communistische partij had kort na de oorlog reeds geschreven 'maak van onze jongens geen SS-ers'.

— Zijn vader was een aardige vriendelijke man van het platteland en hij (de schrijver) had zich afgevraagd hoe zijn vader tot de dingen in staat was geweest die hij in Indië had begaan.

— Daarenboven had hij van zijn vader vernomen dat ook (de) andere militairen zich op dezelfde wijze hadden 'misdragen'.

— Het systeem dat vriendelijke en aardige mensen er toe bracht zulke dingen te doen moest wel 'misdadig' zijn in zijn opzet.

— Hij stelde vervolgens dat zijn opvattingen waren en werden bevestigd door de

..... affaire Princen

..... geschiedschrijving van L. de Jong

..... stellingname van ene Hueting in 1969.

Storend in de uitzending was dat de schrijver herhaaldelijk met zijn boek zat te manoeuvreren en er aldus een goedkope reclamespot van maakte. Voor mij persoonlijk was dit echter geen reden om te overwegen het boek aan te schaffen.

Nu had RTL telefonisch reeds een eerste stellingname mijnerzijds gevraagd en die ook aan B. doorgegeven.

In deze eerste stellingname heb ik aangegeven dat ik door een dergelijke beschuldiging mij persoonlijk aangesproken voelde omdat de SS in Neurenberg tot een misdadige organisatie was verklaard.

Dit heeft er waarschijnlijk toe geleid dat B. nadrukkelijk verklaarde niet een aanval te willen doen op de individuele soldaat, maar op het systeem waaronder de militair zijn taak moest uitoefenen.

Daar verlies ik echter de draad.

Als niet het gedrag van de individuele soldaat ter discussie staat, wat staat dan wel ter discussie?

Maar laat ik eerst u wat uitgebreider vertellen wat ik in de TV-opname van een half uur ongeveer heb betoogd.

B. heeft de kennis van de wandaden in Indië door militairen begaan van zijn vader.

Het beeld echter dat hij zelf van zijn vader bij mij oproept is het volgende:

De vader kwam klaarblijkelijk van het platteland uit een dorpsgemeenschap met een strenge moraal en een grote sociale controle. Deze moraal gold zowel de onderlinge verhoudingen als ook het seksuele gedrag.

Als jongeman naar Indië gestuurd werd deze strenge moraal onder invloed van het groepsgegedrag losgelaten en werd een zeker gevoel van minderwaardigheid

omgezet in bravoure. Als soldaat, maar misschien ook in seksueel opzicht. Het is mogelijk dat deze bravoure consequenties met zich heeft gebracht.

Na terugkeer in de vroegere dorpsgemeenschap heeft de confrontatie met de daar nog steeds heersende strenge moraal geleid tot het ontwikkelen van schuldgevoelens. Of die schuldgevoelens dan wel de consequenties van de bravoure tot de vroege dood (op 52-jarige leeftijd) van de vader hebben geleid is in het midden te laten. Wel vertaalt de schrijver dat de vroege dood waarschijnlijk te maken heeft met de Indië-tijd.

Hoe het ook zij, ik voor mij heb sterk het gevoel gekregen dat daar de kern van het probleem ligt.

De vader heeft schuldcomplexen (wij worden door de schrijver toch ook beschuldigd van verdringingscomplexen) en gelet op die wordingsgeschiedenis lijkt het welhaast voor de hand te liggen dat een excuus gevonden wordt in het wijzen naar anderen, die het ook deden, zich net zo hebben gedragen.

Zo in de trant van gedeelde smart is halve smart, ergo gedeelde schuld is halve schuld (wat natuurlijk niet op gaat).

Het is derhalve de macht van het getal dat hierin een cruciale rol gaat spelen.

Daarmee is de uiteindelijk gevolgtrekking een gegeven geworden.

Een militair heeft iets gedaan wat niet door de beugel kon.

Meer militairen hebben dat gedaan.

De militair heeft dat gedaan.

Het leger heeft dat gedaan.

Daarmee is de cirkel gesloten. Zijn de eerste elementen van de redenering nog te zien als een verontschuldiging op grond van het effect van 'het getal', als het leger het gedaan heeft en het leger bestaat uit een doorsnee van het Nederlandse volk dan moet het systeem fout zijn geweest.

Niet de vader komt met die conclusie maar de zoon.

Zijn vader was een aardige vriendelijke man die niet door karakterzwakte in de fout is gegaan, maar door het feit dat hij, volgens zijn zoon, gedwongen is in een misdadige organisatie dienst te nemen.

Daarmee is de vergelijking met de SS een logisch gevolg van een eenmaal ingezette redenering.

Schuldig is derhalve de Nederlandse regering omdat die een misdadige opdracht gegeven heeft aan een, door die opdracht, misdadige organisatie.

Beel, Schermerhorn, Drees, Mansholt (ja ook hij) en generaal Spoor zouden volgens de schrijver (impliciet is dat zijn gevolgtrekking) in de beklagdenbank hebben moeten zitten.

Deze vraag is mij dan ook expliciet door de interviewers van RTL gesteld en als u de uitzending gezien heeft dan zult u mijn laatste opmerking hebben begrepen toen ik die stelde:

— 'Geloof u dat de Nederlandse regering als rechtsopvolger van de toenmalige regering in de beklagdenbank zou moeten plaatsnemen?

En denkt u dan dat zij voor gepleegde oorlogsmisdaden zullen worden veroordeeld? Als dat ooit zou gebeuren dan kunt u van mij aannemen dat ik de volgende dag bij de rechter zal staan en schadevergoeding zal eisen voor het misbruik van mij gemaakt voor misdadige doeleinden'.

Waar het in deze discussie in diepste wezen om gaat is dat de vader zich verontschuldigt en het is heel menselijk dat hij dat doet door gebruik te maken van de macht van het getal.

Men kan dit verwerpelijk vinden; te begrijpen is het wel.

Het is echter een heel andere zaak als de zoon deze verontschuldiging ombuigt in een beschuldiging. Daarmee overschrijdt hij naar mijn mening de grens van het toelaatbare.

Daarmee worden de daden van zijn vader en de daaruit voortvloeiende schuldcomplexen in de schoenen geschoven van anderen i.c. de regering en hoger geplaatsten.

De vraag die door de rechter zal zijn te beoordelen is dan ook niet die van de uiteindelijke consequentie van de opgezette redenering, maar of de aanklager persoonlijk smaad is aangedaan door hem als OVW-er te verwijten op vrijwillige basis tot een misdadige organisatie te zijn toegetroten.

En die vraag is voor mij, en waarschijnlijk voor alle VOMI-leden, niet al te moeilijk te beantwoorden.

Blijft voor ons de hoop en de verwachting dat ook de rechter deze aantijging als smaad zal aanduiden (of heeft aangeduid).

Het verhaal van mijn onvrede is al weer veel te lang geworden, er is echter nog een groot aantal punten dat aandacht verdient. Daarover zullen wij in een volgend artikel te spreken komen.

T. Lentz

Welkom VOMI (Ontario) Canada!

Zoals reeds in "Sobat" 32 is vermeld, hebben enkele sobats in de provincie Ontario in Canada, het op één na grootste land ter wereld, een VOMI-vereniging opgericht. Op woensdag 17 november 1993 vond de oprichtingsvergadering in Mississauga plaats.

Sinds de oprichting telt de vereniging nu reeds 85 leden en het ledental is nog steeds groeiende. Wij juichen deze ontwikkeling toe en hopen dat er een stevige band zal ontstaan tussen de moedervereniging en haar dochters in Nederland. De in Ontario, eerder "loslopende", wonende leden hebben een brief ontvan-

gen waarin hun is meegedeeld dat zij nu bij de vereniging VOMI-(Ontario) Canada zijn ingedeeld.

Wij wensen deze nieuwe loot aan onze stam in alle opzichten veel succes toe.

Hopelijk en mogelijk? dat dit een aanleiding kan zijn om, in andere werelddelen woonachtige leden, daar ook tot een VOMI-vereniging te komen.

G. Determan

Nieuwe leden

Het ledental blijft groeien! vanaf 6 december 1993 tot 2 februari j.l. mochten wij weer 152 nieuwe leden inschrijven. Wij roepen hen een hartelijk welkom toe. fh

Uitman C.	Alblasserdam
Blom M.J.A.	Almere
Steur P.G.M.	Almere
Wagnum E.P.	Almere
Tops W.J.	Amsterdam
Jansen G.W.	Arnhem
Kuijpers J.W.B.	Arnhem
Salle G.J.	Arnhem
Edik H. van	Axel
Visser D.	Balk
Boer E.	U.S.A.
Bosch G.A. van den	Beneden Leeuwen
Doderwaard J.G. van	Beneden Leeuwen
Haagen A. van	Beneden Leeuwen
Heerkens A.M.	Bennobroek
Garderen M. van	Bennekom
Bouwmeester G.J. den	Bergen op Zoom
Cats J.H.P.	Bergen op Zoom
Karstens J.	Borne
Bogaards J.W.	Boskoop
Brouwer C. de	Canada
Hassefras L.	Canada
Herm Jansen H.C.	Duitsland
Dr. Aafink H.	Canada
Kooij J.	Canada
Geaaf L. de	Dalfsen
Duijvestein P.A.	Delfgauw
Bausch J.W.	Den Haag
Bree C.J. van	Den Haag
Koeze U.	Den Haag
Roeleveld J.	Den Haag
Sparreboom D.A.	Den Haag
Wind G.	Den Haag
Belt H. van de	Den Helder
Lisz J.A. van de	Den Helder
Hagen J.M.W. ten	Deventer
Kappert M.	Deventer
Lewaherilla D.	Deventer
Klem A.	Dirksland
Faber J.	Drachten
Schroor B.	Drachten
Twisterling D.N.H.	Echtenerbrug
Peters-Sengers F.J.	Eefde
Smit J.F.	Canada
Kaasop J.	Emmeloord
Kulk L.	Enschede
Mulder P.	Enschede
Vlietman P.	Canada
Hegi B.	Canada
Broggerman J.	Goederoede
Velderman A.	Goor
Hemsbergen S. van	Grave
Giessen G. van der	Groede
Wijers G.	Groesbeek
Misser Terpstra W.	Canada
Kuil D.J. v.d.	Haaksbergen
Hobert C.	Haarle
Mevr. Hoekstra-	
de Vlioger S.	Haarlem
Hempelman H.	Harderwijk
Bron P.	Harlingen
Kort A.J. de	Heerlen
Barendsen J.	Heilig Landstichting
Bouwman J.M.	Helmond

Baas G.	Hengelo
Kamphuis H.	Hengelo
Slagboom H.	Hengelo
Wessum H.E.M. van	Hengelo
Versteeg J.	Heukelum
Schut H.	U.S.A.
Mey K. v.d.	Katwijk
Loo A.J.M. van	Kerkrade
Jong J. de	Klazienaveen
Jong W. de	Klazienaveen
Schluer S.	Klazienaveen
Zuidweg D.	Kloetinge
Bruin C.H. de	Kloosterzande
Fraassen J.J. van	Kortgene
Oud N.J.	Krommenie
Postma J.	Lecuwarden
Oerlemans W.	Lelystad
Venneulen M.J.A.	Belgie
Ploeg J.	Lanteren
Lamberink R.	Lunen
Lange J. de	Luycksgestel
Sligman J.	Markelo
Klerk I. de	Middelburg
Visser J. de	Middelburg
Kuypers M.	Canada
Dr. Ausma Tj.	Naaldwijk
Ruigrok P.N.J.	Naaldwijk
Bosboom L.J.	Nardden
Konijn J.L.	Nieuwegein
Stam A.	Nieuwegein
Siesse M.	Nieuwerkerk
Nederhof J.	Nijmegen
Strijbos H.J.	Nijmegen
Kessel H. van	Canada
Blind M.	Olst
Tjerkstra P.	Ommen
Sneider G.	Canada
Grinwis J.	Ouddorp
Zee R. van der	Oude Bildtzeijl
Wit P.T.L. de	Oude Tonge
Steen van der A.	Pernis
Vroede E.H. de	Poeldijk
Rossum J. van	Rhoon
Bontesbol P.	Rotterdam
Boorder P. de	Rotterdam
Braber A.	Rotterdam
Merriënboer F.J. van	Rotterdam
Middelkoop M.J. van	Rotterdam
Penders J.J.M.	Rotterdam
Povinelli P.P.	Rotterdam
Rijnberg R.C.	Rotterdam
Vermimmen H.E.	Rotterdam
Wiekens L.	Rotterdam
Wijnhof H.J.N.J.	Rotterdam
Breukel L.	Rozenburg
Schrader C.Th.	Rozenburg
Geerligs W.	Australie
Elbertsen Wm.	Canada
Reterink G.J.	Schalkhaar
Groenendijk A.	Schiedam
Hoogwerf J.	Schiedam
Verluis K.	Schoonhoven
Skenier E.M.G.J.	Sittard
Megen A.G. van	Soest
Vanderwoude H.	Canada
Zelst A. van	Sprang-Capelle
Wassenaar G.	Canada
Mevr. Horst-	
Willems G.C.	Stadknaarhuizen
Bouwmeester A.	Steenwijkerwold
Knoops H.	Stellendam
Gelders D.	Stiens
Joekema G.	Silens
Boks A. de	Terneuzen
Haers H.V.	Tilburg
Mevr. Hermans M.C.	Tilburg
Mrs. Wynston A.	Canada
Leeuw W.A.M. de	Tubbergen
Net J.M. de	Uithuizermeeden
Kuiper A.	Valkenburg
Haddeman W.	Vlaardingen
Jacobse G.A.	Vlissingen
Segaar W.	Voorschoten
Moerdijk C.	Waarde
Boertje J.	Westerhaar
Hous B. de	Wickhambrook
Kolfschote J. van	Wierden
Velzen H. van	Canada
Smit I.	Wolvega
Vulkers Th.B.	Zwolle

Boekrecensies

"Verzet in Nederlands-Indië tegen de Japanse bezetting 1942-1945".

Redactie: B.R. Inmerzeel en F. van Esch.
Formaat 17,5 x 14,5 cm. 242 pagina's.
Prijs f 39,90.

Geïllustreerd, gebonden met stofomslag.
Uitgever SdU, Koninginnegracht,
Den Haag. ISBN, 90 12 06847 9, 1993.

De acht artikelen van onderscheidene auteurs over weliswaar uiteenlopende onderwerpen, maar allen handelende over het verzet in Nederlands-Indië, worden gevolgd door een uitgebreid documentatie-overzicht, dat vele nuttige informatie aanvullingen op- en naast de verhandelingen behelst. Het boek is verder voorzien van een index en een fotoverantwoordiging.

Het hier te bespreken boekwerk poogt een beeld te geven van het verzet tegen de Japanse bezetter in ons voormalig Nederlands-Indië, door de belangrijkste bevolkingsgroepen op de duizenden eilanden en in de vele, vaak ver uit elkaar liggende en sterk verschillende landstreken van de immens grote archipel, die het toenmalige bezette koloniale rijk van Nederland in Oost-Azië vormde. (1942-1945). Het is ondanks de grote verscheidenheid van onderwerpen en auteurs een door de bank genomen goed leesbaar werk geworden.

Even groot als het verschil van de in het verzetskader beschreven bevolkingsgroepen wat cultuur, aard, godsdienst etc. betreft en de geografische bepaaldheid van de streken waar ze leven, is de aanpak van de diverse auteurs. Het boek is tengevolge van deze veelvuldige verscheidenheid en onderscheidenheid van auteurs en behandelde thema's een ware caleidoscoop van etnische en culturele verschillen in benadering van het fenomeen bezetting en vijandbeeld geworden.

De poging(en) het verzet in Indië van Indonesiërs (van Sabang tot Merauke) en Nederlanders (totoks en paranakans) in het Indië gedurende de Tweede Wereldoorlog in Azië, in kaart te brengen is een heikele onderneming.

De redacteurs hebben in hun voorwoord, dat aan de 9 essay's voorafgaat, dan ook kennelijk moeite gehad met het vaststellen en formuleren van hun criteria, en dat is niet verwonderlijk want de feiten zijn, bij gebrek aan betrouwbare bronnen, moeilijk te achterhalen en nog moeilijker te reconstrueren. Hoe trek je de grenzen tussen verzet en pseudo-verzet? Wat was echt verzet en wat was het niet?

Op pagina 2 van het voorwoord, in de eerste alinea, bepalen de redacteurs, zij het aarzelend en met de nodige slagen om de arm, hun uitgangspunt; hun criterium van het begrip "verzet".

Hier volgt hun these: "Behalve de term verzet gebruiken we dan ook woorden als "illegaal" en "ondergronds" om hetzelfde aan te duiden. In de ruimste zin verstaan we onder verzet nagenoeg alle individuele of in groepsverband in het geheim en openlijk-gepleegde activiteiten tegen de Japanse bezetting van Nederlands-Indië. We kijken hierbij ook-bewust-naar datgene wat door de bezetter als verzet werd ervaren".

Is het eerste gedeelte van dit citaat al vaag en cryptisch, zodat de formulering - w.s. bewust - bijna alle vormen van b.v. ongehoorzaamheid, aan wat dan ook, en clandestiene (niet in de formulering genoemd JZ) handelingen ten eigen bate omvat. De laatste zin is echter zelfs dubieus en gevaarlijk, en m.i. qua historiciteit onhanterbaar. De redacteurs (en auteurs) hebben zich met deze formulering op zeer glad ijs begeven en zijn dan ook prompt uitgegleden.

Wat toch was in de praktijk van de Japanse bezetting in Indië het geval. De Japanse bezettingsautoriteiten, onzeker en achterdochtig als ze waren vaak tot in het absurde toe, zochten achter elk ongeluk kwaadwilligheid bij degenen die bij het accident betrokken waren of ervan werden verdacht er iets mee te maken te hebben gehad. Zo beschouwden ze employees van de Staats Spoorwegen (SS) en mijnpersoneel verantwoordelijk voor spoorwegongevallen en mijnongelukken. Volgens de Japanse rechterlijke instanties was in al dit soort gevallen sprake van sabotage, en de bij deze zaken betrokkenen werden dienovereenkomstig berecht, veroordeeld en opgesloten, soms zelfs ter dood gebracht. Zij ervoeren deze ongelukken dus als verzet van individuen of groepen. Zo ervoeren ze b.v. elk willekeurig licht, waargenomen tijdens geallieerde bombardementen, als signalen en seinlampen die de bombardeurs de te bombarderen doelen aanwezen (vuurpijlen).

Diegene die het ongeluk trof dat ze bij genoemde zaken werden betrokken, zoals b.v. ongevallen bij Japanse transporten of de aanleg van Japanse verdedigingswerken, werd dan ook vaak berecht en veroordeeld wegens verzets- of sabotagedaden. Ten gevolge van deze gang van zaken bij gerechtelijke processen is het uiteraard moeilijk zich een beeld van het verzet in Indië te vormen op basis van Japanse justitiële stukken. Men kan onmogelijk vaststellen of men bij het bestuderen van Japanse processtukken te maken heeft met werkelijk verzet of met aan de angstvisioenen van de bezetters ontsproten ideëën.

Ondanks deze bedenkingen tegen de criteria van de samenstellers van dit boek en de door redacteurs en auteurs gehanteerde definities van het begrip verzet, die de

volumen van het verzet ver buiten de gekte oevers van haar bedding doen vloeien en tot een waarlijk oeverloze kwantiteit doen uitdijen, moet worden vastgesteld dat dit boek veel nuttige informatie versprekt over het reilen en zeilen van de multiraciale samenlevingen in bezet Indië. De mentaliteit en de lotgevallen van de vele volken, die deze archipel bevolken, worden tussen de regels door belicht. Behandeld worden o.a. het "verzet" van de Nederlanders (totoks), de indo-Europeanen en Chinezen, de autochtonen van allerlei ras en geloof (Atjehers, Molukkers, Keiëzen etc. etc.). Vanuit deze optiek bekeken is het een zeer informatief boek te noemen. Weliswaar is m.i. het geschetste verzetsbeeld wat geflatteerd en opgesierd en de weerstand van de diverse bevolkingsgroepen met flatteuze guirlandes mooier gemaakt dan de realiteit was. Een opgeschilderd huis ziet er appetijtelijker uit dan een optrekje waar de verf afbladdert. Zelfs een met bloemen en sierstruiken beplante ruïne kan een romantische indruk oproepen en het oog strelen. Maar dat is dan ook meestal de bedoeling van de versieringen. In zijn totaliteit, afgezien van de uit historisch oogpunt soms vragen oproepende tendens, een goed leesbare en beeldvormende bundel. Achter de fraaie gevel is ondanks de niet meer achterhaalbare realiteit toch een epos verborgen, een epos van heldenmoed, trouw aan vlag en vaderland, burgerlijke ongehoorzaamheid, trotsering van Japanse verordeningen met gevaar voor leven en gezondheid.

Vooraf in de kampen, zowel de burgerinternerings- als de krijgsgevangenkampen werd veel CLANDESTIEN's en gevaarlijks verricht. De omstandigheden, zowel binnen als buiten de kampen, waren moeilijk; de bezetter vaak medogenloos en de wil tot verzet meestal onuitvoerbaar.

Hulde aan diegenen die de wrede vijand ten spijt toch de moed oprichtten zich te verzetten tegen de terreur en onderdrukking.

Ter illustratie laat ik nu een samenvatting volgen van het Indisch verzet, zoals "men" zich dat bij het RIOD na zorgvuldig onderzoek tot 1987, de tijd dat ik daar werkzaam was, had gevormd:

"Elke vorm van verzet tegen de Japanisering van de Ind(ones)ische samenleving werd genadeloos en bloedig onderdrukt en neergeslagen. Het verzet kwam niet alleen voort uit de Nederlandse bovenlaag van de koloniale maatschappij. Het verzet in de kringen van de koloniale adel (elite) uitte zich vooral in OD-achtige organisaties. Deze organisaties troffen voorbereidingen voor de herneming van de bestuursmacht in de kolonie (Nederlands-Indië) na de hardnekkig spoedig verwachte Japanse capitulatie.

Hulp aan geïnterneerden, door de Japanners verboden, was een tweede belangrijke verzetsactiviteit van de Belandagemeenschap (Totoks, dat zijn de z.g.

trekkers, d.w.z. Nederlanders die tijdelijk in Indië verbleven en Indische Nederlanders, blijvers en gemengdbloedigen). De eerste maanden na de capitulatie van Nederlands-Indië, en het KNIL, (Koninklijk Nederlands-Indisch Leger), streken kleine groepen guerilla's nog tegen de Japanners door (Timor, Sumatra, Celebes en op vele kleine eilanden in de Grote Oost). Deze groepen werden echter allen, de één na de ander, na meestal korte tijd door Japanse patrouilles opgespoord en geëlimineerd (gedood).

Ik denk hierbij aan namen als Overakker cs., de Jong, Oorlog, Willemz Geeroms, Haga e.a. Enkele groepen als die van Kokkeling en de Bruyn op Nieuw-Guinea bleven langer actief. In een enkel geval zelfs de gehele bezettingstijd.

En dan waren er in het prille begin van de Japanse bezetting rondtrekkende onderduikers; militairen die zich aan krijgsgevangenschap hadden onttrokken. Ook deze vermetelen, stragglers genoemd, werden in bijna alle gevallen snel opgespoord en overmeesterd. Al deze pogingen tot verzet leidden tot een wrede dood (ophanging of onthoofding).

Lijdelijk verzet kwam voor in bijna alle internerings- en krijgsgevangenkampen. Daar werden b.v. Nederlandse vlaggen verstopt en bewaard, dagboeken bijgehouden, Japanse opdrachten niet of fout uitgevoerd, de groetplicht werd niet of slecht nagekomen, er werd voedsel gestolen en het kamp binnengemokkeld, naar verboden radio-ontvangers en-zenders geluisterd via clandestiene zelfgebouwde radiotoestellen, krantjes gemaakt, geschreven en verspreid. Japanse orders en verordeningen werden onderschept en gesaboteerd. Voor het grote georganiseerde verzet was echter in bezet Indië voor deze geïnterneerden geen gelegenheid. Binnen de inheemse samenlevingen groeide in de loop van de bezettingsjaren veel wroef over de steeds toenemende terreur, onvrijheid en betutteling van het dagelijkse leven.

De voedselpositie werd steeds slechter. Veel levensbehoeften waren niet of nauwelijks meer te krijgen. Verzet onder de oud-KNIL-militairen, vooral op de Molukken maar ook elders en onder burgers, was hiervan het gevolg. B.v. in Atjeh. Dit verzet bestond veelal uit militaire spionage, hoewel men er op een enkele uitzondering na, nooit in slaagde deze spionageresultaten aan de geallieerden door te geven (er was geen contact), militaire groepsvorming, met als doel bij de Japanse capitulatie militair te kunnen optreden tegen orde en rustverstoorders en het vóór-Japanse bestuur te herstellen. Verder was ook buiten de kampen veel lijdelijk verzet. (Alleen Nederlanders en de aan hen gelijkgestelde Indo-Europeanen waren geïnterneerd). Weigering om voor de Japanners te werken kwam vaak voor, evenals samenzweringen tegen Japanse militairen (officieren) en bestuurders. De Indische Chinozen organiseerden zich om

weerstand te bieden aan de steeds, bij wijze van boeten, opgelegde enorme geldelijke afpersingen. Er werd, in het bijzonder op Borneo, gemanipuleerd met grondstoffen, w.o. olie. Zwarte handel, met als gevolg opdrijving van de vastgestelde prijzen, was orde van de dag. Overall in de Indonesische archipel werd verzet gepleegd tegen de deportaties van tani's (boeren), koelie's (arbeiders) en romusha's (dwangarbeiders) naar werkobjecten binnen en buiten Nederlands-Indië. Transmigratie van werkkrachten van Java naar Sumatra werd tegengewerkt. Op Celebes verzetten de Christen-Toradja's zich tegen de religieuze bundelingen van zeer verschillende kerkelijke denominatie's.

Het inheemse verzet (in Atjeh kwam het in 1944 zelfs tot een openlijke opstand tegen het Japanse bezettingsregiem) leidde tot deportaties naar verre oorden in Oceanië en het Aziatische vasteland. Terechthellingen en lange gevangenisstraffen waren veel voorkomende strafmaatregelen tegen deze tegenwerkingen. Zie hier in een nutshell wat zich in de bezette gebieden van Nederlands-Indië afspeelde aan verzet (illegaliteit, ongehoorzaamheid aan Japanse verordeningen, lijdelijke weerstand, binnen en buiten de kampen). Onvolledig, ik geef het toe, maar toch globaal gezien een m.i. goede weergave.

Een andere vraag is of al deze illegale, clandestiene, ondergrondse en lijdelijke verzetsactiviteiten (of non-activiteiten) kunnen worden ondergebracht onder de noemer VERZET.

Een onafhankelijk objectief onderzoek naar het verzet in het v.m. Nederlands-Indië, gedurende de Japanse bezetting (1942-1945), is ondanks dit boek, en misschien zelfs naar aanleiding van dit boek m.i. broodnodig.

J. ZWAAN

“Het Andjing Nica Bataljon (KNIL) in Nederlands-Indië (1945-1950)”

KNIL. 5de Bat. door S.A. Lapré.

Prijs f 38,-.

334 pagina's, met losse bijlage.

In "Sobat" nr. 31 van oktober 1993, pagina 17, staat een foto van het lid van de Raad van Advies van de VOMI, de heer S.A. Lapré, Ridder MWO, majoor bd., met vermelding dat S.A. Lapré twee boeken heeft geschreven, waarvan het eerste over het Andjing Nica Bataljon, met medewerking van Andjing Nica-leden en twee Indonesische generaals; Nasution en Loekito. Het tweede boek: - inmiddels uitverkocht - red. "Nederlands-Indië 1940-1950 in kort bestek en enkele gevolgen o.a. van de coup van Westerling

(1950) en het Zuid molukse verzet" laat ik in deze recensie buiten beschouwing.

Het eerstgenoemde boek kreeg ik onlangs van de auteur toegezonden, voorzien van een zeer sympathieke persoonlijke opdracht. Een gedeelte van deze opdracht wil ik u niet onthouden. Lapré schreef daarin als volgt:

“Met dank en respect Jacob Zwaan en zijn collega's hebben door hun komst uit een gehavend Nederland (vanwege de Duitse bezetting) en hun aanwezigheid in het voormalige Nederlands-Indië en aldaar gedurfd optreden, tijdens zeer extreme en uiterst moeilijke omstandigheden in een onbekend en tropisch land, vele bedreigde samenlevingen van Nederlandse en andere landaard, een rampzalig lot bespaard. Die samenlevingen zijn hem en zijn collega's heel veel dank verschuldigd”.

Een dergelijke dankbetuiging van iemand die daar toen als zoon van het land aanwezig was, steekt ons, Indiëveteranen, na de vele denigrerende en vaak lasterlijke aantijgingen, die wij, als oud-militairen-Indiëgangsters, in de loop der decennia, na onze terugkeer in Nederland, over ons heen hebben gekregen, eindelijk eens een hart onder de riem. Want we zijn geen dankbetuigingen en complimenten over ons optreden in Indië gewend. Slechts het tegendeel! Bedankt Lapré. Gezegd dient te worden dat Ridder/Majoor Lapré al eerder, tijdens een herdenking van onze gevallen in Roermond, eenzelfde geluid heeft laten horen.

Het boek zelf is tevens ook best de moeite van het lezen waard. Het behelst de bewogen geschiedenis van een KNIL-Bataljon, het 5de of Andjing Nica Bataljon. (Andjing Nica betekent letterlijk "Nica Honden") Andjing Nica werd door Indonesische tegenstanders van Nederland bedacht als scheldnaam voor de leden van de NICA (Nederlands-Indische Civiele Administratie), een instantie die na de Japanse bezetting organisatorisch, militair en burgerlijk/bestuurlijk, oprad (herbezetting van Nederlands-Indië).

De naam van dit, in een zeer vroeg stadium, na de Japanse capitulatie uit krijgsgevangen KNIL-militairen en vrijwilligers, gevormde bataljon, is aan deze scheldnaam ontleend. De 5de batters, namen, als eens de Geuzen in de 16e eeuw, de als minachtend en vijandelijk bedoelde kwalificatie over en maakten er een ere-naam van. Waar ze trots op waren. Niet voor niets voerden deze "Andjings" dan ook een woest dreigende rode hondkop als hun embleem.

Het boek van Lapré is een echt geschiedkundig verzamelwerk. Het behelst een overzicht van de vele lotgevallen van dit bataljon, dat grotendeels uit autochtone Indonesische manschappen bestond, en zware verliezen leed in de strijd tegen de Indonesische strijdkrachten, geregeld en ongeregeld. Verschillende leden van dit,

in Indonesië roemruchte bataljon, vertellen hun wederwaardigheden, in de periode van pacificatie en guerillaoorlog, gedurende de jaren die in de titel worden vermeld.

We leren vele leden van het bataljon, officieren en minderen, van dit strijdvaardige en kennelijk zeer gemotiveerde KNIL-bataljon kennen. De organisatie (en de reorganisatie's) van dit strijdmachtonderdeel, wordt uitvoerig behandeld. Ook de visie van de toenmalige tegenstanders komt in artikelen, van de in de ondertitel genoemde Indonesische generaals, uitvoerig aan de orde.

Het is een zeer informatief boek, dat een goed inzicht verschaft in de omstandigheden waaronder destijds Nederlandse militairen, zowel van KNIL, als KL., moesten optreden en strijden in het verre tropische Indonesië. Een strijd tegen misdaad en wanorde, vaak schouder aan schouder met de inheemse bevolking en autochtone soldaten, maar altijd in moeilijke omstandigheden en permanent levensgevaar.

Het boek werd door de auteur in eigen beheer uitgegeven: S.A. Lapré, Hamburgerweg 35, 3851 EG Ermelo, tel. 0341751328.

Indien u de moeite wilt nemen het boek persoonlijk op bovengenoemd adres af te halen kost het u slechts f 31,50. Zolang de voorraad strekt. Ze zijn bijna op.

J. ZWAAN

Het gebeurde op een buitenpost.....

Het is opmerkelijk dat oud-Indiëgangers zich belevenissen en ervaringen uit de tropen herinneren, als waren ze gisteren gebeurd. Het zijn meestal spectaculaire of indrukwekkende zaken, soms leuk, dikwijls minder leuk. Eén van deze voorvallen wil ik dan nu beschrijven. Medio 1949 waren we, na diverse verplaatsingen langs de kust, met een peloton mariniers gelegerd op, ruw geschat, 50 km. ten zuidwesten van Banjoewangi. We hadden daar een rustige post. Hoewel de T.N.I., gezien de informatie uit de omliggende kampongs, lijfelijk aanwezig was, leek het of we een niet ondertekend verdrag hadden gesloten, dat we niet meer op elkaar zouden schieten. Wij, van onze kant, vonden dat niet zo erg.

Op zekere dag had ik de wacht van twee tot vier uur 's middags in een mitrailleurstelling. Gezien de situatie en de op dat tijdstip heersende hitte, had ik me de vrijheid veroorloofd de wachtpost te bezetten luchtig gekleed in een onderbroek. Het was de meest slechte wacht die je kon indenken, want op genoemde uren was alles in ruste. Alleen de kippen scharrelen in grote getale rond om nog iets van hun gading te vinden. Op andere tijden van de dag kwamen je maten nog eens een

praatje maken, zodat de tijd wat beter voorbijging. Daar zat ik dan eenzaam en alleen, verantwoordelijk voor de veiligheid van ons peloton. Links van mij, zover het oog reikte, de Indische Oceaan, die zachtjes kabbelde tegen het goudgele strand van Oost Java. Rechts de weg, de palmbomen, de sawah's en daarachter de bergen. Een fantastisch panorama!

Mijn gedachten gingen terug in de tijd.

Eind 1947 waren we vanuit Amsterdam vertrokken aan boord van de Nieuw Holland. Met 1800 man een groot onbekend avontuur tegemoet. Zou het daar werkelijk zo zijn zoals de Kilima Hawaïens in hun songs de archipel bezongen? Zoals: Sarina, het kind uit de dessa, die mooie liedjes zong voor Kronjo, die in het gras lag? Ik wist nu wel beter. Ze hadden wel wat anders om handen: de sawah's bewerken onder een gloeiend hete tropenzon. En de romantische krontjongmuziek dan? Wel, die bestond uit rammelende bliken bussen, die tot doel hadden de zwermen rijstvogels te verjagen, welke een aanval deden op hun levensader: de padi.

De laatste OVW-ers waren thuis gevaren. Ik miste die jongens. Ze hadden ons geleerd hoe we patrouille moesten lopen en hoe we op de meest effectieve wijze de kali's dienden over te steken en op welke momenten je vuur kon verwachten. Nu was ik zelf een "oude jongen". Vele makers uit de opleidingstijd had ik al lang niet meer gezien. Ze waren ziek, gewond of in overspannen toestand afgevoerd, "tropenkolder" noemden ze dat. Van acht van hen wist ik dat ze nooit meer zouden thuisvaren. Daar dacht je ook dikwijls aan. Ons peloton was al voor de helft aangevuld met "orang baroes". Ik had me nog maar één doel gesteld, onder welke omstandigheden dan ook die boot te halen, die straks richting Holland ging. Achteraf bekeken zou dat nog een half jaar duren. Ik was ook niet meer dezelfde jongen van twee jaar geleden. Ik stak nu in een heel ander vel.

Plotseling werd ik in mijn mijmeringen gestoord door geknars van wielen op het wegdek. Er naderde een rijtuig, aangedreven door een vier-cilinder pony. Dat betekende werk aan de winkel. In mijn consignes stond dat ik alles en iedereen diende aan te houden en te controleren op wapens. In eerste instantie zag het er naar uit dat de koets zonder meer de wachtpost zou passeren, doch op mijn roep: "halt, atau saya passang" ging de javaanse drijver op zijn remmen staan.

Ik pakte een tommygum uit de stelling en schakelde een patroon in de kamer. Je wist maar nooit waar je voor zou komen te staan. Van afstand zag ik drie blanke personen met geweren. Dat was voor mij aanleiding om te verzoeken uit te stappen

en de wapens achter te laten. Aan dat verzoek werd voldaan. Er was ons bekend dat enkele Nederlandse militairen waren gedeserteerd, vandaar mijn argwaan. Twee van hem bleken, gezien hun soort cowboy-hoed, naar mijn idee althans te behoren tot het Garde Regiment Jagers. De derde passagier bleek een wat oudere man, gekleed in een donkergroen, stijf gesteven uniform en dito pet.

Doch wie schets mijn verbazing toen ik die pet gesierd zag met een rode band. Even later stond ik daar dan, in mijn onderbroek, oog in oog met een generaal. Het zal je toch maar gebeuren. Ik kon zonder hoofddekkel niet eens groeten. En ga nu eens in de houding staan in je pendek, dat lijkt natuurlijk nergens op. De twee secondanten van de generaal hadden de grootste moeite hun lachten te bedwingen. Ik vond dat ik altijd degene was die met dergelijke verrassingen geconfronteerd werd. Deels was het een komische, deels een zeer pijnlijke situatie. De man in kwestie bekeek me van onder tot boven met een zeer afkeurende blik en sprak de volgende legendarische woorden: "Zo jongeman, staan wij tegenwoordig naakt op de wachtposten?" Wat ik toen precies heb geantwoord weet ik niet meer, een of andere stomme opmerking dat het nogal warm was of zoiets.

Gelukkig kwam er hulp opdagen in de vorm van een korporaal van de wacht. Naderbij gekomen keek die ook al of hij water zag branden. Onze hoge gast deelde de korporaal mede dat hij onze commandant met een bezoek kwam vereren. Tijdens het avondeten werd bekend gemaakt dat iedereen de wachtposten diende te bezetten in het ons welbekende tenue.

De volgende morgen kwam ik onze luitenant tegen, die met een lachend gezicht vroeg: "Zo naaktloper, hoe gaat het er mee?" Ik zei: "Geweldig, meneer". "Goed zo jongen, houwe zo", was zijn repliek. Ik had eigenlijk ook niet anders verwacht. We hadden samen wel voor hetere vuren gestaan. Hij als luitenant der mariniers en ik, gezien mijn strafblad, nog steeds puppes 3 zonder vooruitzichten, maar toch sobats. En wat die generaal betreft, hoop- te ik maar dat hij desondanks toch nog enig begrip zou kunnen opbrengen voor een marinier die mijlen ver van huis zijn plicht deed voor Koningin en Vaderland, al was hij op dat moment bijzonder schaars gekleed.

J.A. Verkaart.

WIM'S MILITARIA'S

BOEK/FOTO/MILITARIA

INFO:

POSTBUS 6129
3002 AC ROTTERDAM
TEL. 010 - 437 89 63

Saidjah en Adinda

Saidjah's vader had een buffel. Het was een grote en een mooie maar bovenal een sterke buffel. Daarmee ploegde hij in de sawah de grond om, of liever de modder, want er werd alleen maar geploegd als de sawah onder het bevoelingswater stond. Daartoe hadden de bewoners van de dessa een stuk van de parit (sloot) die voor de irrigatie was aangelegd afgedamd.

De hele familie was trots op die buffel. Toen de buffel nog jong was, maar wel al heel sterk, mocht Saidjah met zijn vader mee naar de sawah en hij zat dan op de brede rug van de buffel. Dat ging jaar in en jaar uit en Saidjah kreeg een hele sterke band met die buffel. Hij waste en boende de buffel alle dagen zodat die er mooi en glanzend uitzag.

De dagen regen zich aaneen en er was niets dat de harmonie in de dessa verstoortte.

Saidjah had wel eens horen spreken over de tocans, de belanda's, die in Betawi over het hele land de baas waren. Maar daar merkten ze in de dessa maar weinig van. Hoogstens kwam de wedana, een eerbiedwaardige wat oudere man, een enkele keer in de dessa maar daar bleef het dan ook bij. In het algemeen was het leven rustig en voorspelbaar.

Veranderingen kwamen nog niet toen de geruchten de ronde deden dat de belanda's in een oorlog waren verslagen door de kleine gele mannen uit een ver land. Die veranderingen kwamen eerst later toen er schaarste kwam en de bevolking te maken kreeg met de armoede. Noodzakelijke produkten werden schaars en de bevolking, ook van de dessa van Saidjah, begonnen de gevolgen van de oorlog te bespeuren.

Maar na enkele jaren, waarin de kleine gele mannen het voor het zeggen hadden, kwam plotseling het bericht dat de kleine gele mannen waren verslagen en dat de belanda's zouden terugkeren als de regeerders van het land.

Deze terugkeer liet echter op zich wachten omdat de belanda's niet zo snel alle open gevallen plaatsen weer in konden nemen.

En toen kwamen er plotseling jonge mensen in de dessa met lange haren en hoofdbanden om en die vertelden de ongelovig reagerende bevolking dat de belanda's niet terug zouden komen en dat zij nu de macht hadden overgenomen. Mochten de belanda's proberen de macht terug te krijgen dan zouden zij ze "over de kling jagen". Dit dreigement ging gepaard met het zwaaien van de enkele klewang en kapmessen die ze hadden en met het opsteken van de bamboe roentjings die de meesten hadden.

Slechts enkelen hadden een geweer die ze van de kleine gele mannen hadden gekre-

gen. Er was ook één van die kleine gele mannen bij de groep. Die had echter een gevaarlijk uitzienende machinegeweer die, naar het geluid dat ding bij het schieten maakte, een "woodpicker" werd genoemd. Dat was Engels en was de naam van een vogel die tegen de bomen hamerde om insecten op te jagen en dan te vangen.

Saidjah was daarvan zeer onder de indruk zoals alle kleine jongens dat zijn van wapentuig. En hij groeide van trots toen hij een keer met een geweer mocht schieten. De "commandant" van de groep Daroel Islam-aanhangers zei toen tegen Saidjah dat hij ook een wapen zou mogen hebben en tegen de belanda's mocht vechten als ze over voldoende wapens konden beschikken.

Die zouden ze dan eerst op de belanda's moeten buitmaken en daarbij zou Saidjah goede diensten kunnen bewijzen. Hij zou het wapen dan zelf kunnen "verdienen". Hij zou mee kunnen helpen de belanda's in een hinderlaag te lokken door te doen alsof hij op de dessa met de buffel aan het werk was en, als dan de belanda's kwamen, zou hij door tekens te geven precies het tijdstip kunnen aangeven waarop de trekbom tot ontploffing gebracht zou moeten worden en het vuur met de "woodpicker" geopend.

De plaats waar de hinderlaag moest komen werd met de hulp van Saidjah vastgesteld en de tekens die Saidjah zou geven werden nog eens goed doorgesproken.

En zo ging Saidjah weer met zijn buffel naar de sawah, maar nu niet om te ploegen maar om als waarschuwingpost voor de Daroel Islam te dienen. Saidjah kweet zich zo goed van zijn taak, dat de trekbom precies op tijd afging en een carrier van de belanda's in de lucht vloog. Ook het daarna afgegeven vuur van de "woodpicker" lag zo goed dat de belanda's in dekking moesten gaan en zich niet konden verplaatsen.

Voor de Hollandse soldaten, die onder het vuur van de Japanse "woodpicker" lagen, was het maar al te duidelijk dat er ergens in het terrein een waarnemingspost moest zijn die uitgeschakeld moest worden anders zouden ze "vastgepind" blijven op de plek waar ze in dekking lagen met alle gevolgen van dien.

Maar waar zou die waarnemingspost zich wel bevinden?

En hoe zou die kunnen worden uitgeschakeld?

Voor zover de vuurpauzes het toelieten spiedden de Hollandse soldaten het terrein af naar die waarnemingspost. Ze konden echter geen enkele plek ontdekken die geschikt leek om als waarnemingspost te dienen.

Totdat een soldaat het maar vreemd vond dat in een sawah iets verder op een kleine jongen op een buffel aan het ploegen bleef zonder voor het schieten op de vlucht te gaan.

Maar die ploegde helemaal niet. Hij zwaaide met zijn armen, niet om de buffel aan te sporen, maar naar achteren naar de bosrand.

De soldaat die dat constateerde wist toen dat hij de waarnemingspost had ontdekt en hij bedacht zich niet, legde aan en met een gericht schot schakelde hij de waarnemingspost uit en zo kon de patrouille zich verplaatsen en de Daroel Islam-bende uiteindelijk verdrijven. Het had echter enige doden en gewonden gekost en dat was alleen maar veroorzaakt door de hulp die de kleine jongen aan de bende had verleend door als waarnemingspost op te treden.

Zoals te doen gebruikelijk werd in het patrouillerapport dit gebeuren duidelijk vermeld.

En de vaandrig van de inlichtingendienst van de brigade die het rapport ook onder ogen kreeg voegde het rapport bij de vele die hij elke dag ontving. Maar hij hield het verhaal van de waarnemingspost in zijn achterhoofd.

Jaren later toen alle soldaten al weer naar Nederland waren teruggekeerd herinnerde de vaandrig, die nooit in een hinderlaag was gelopen noch patrouilles had meegelopen, zich het voorval zoals dat beschreven was in het patrouillerapport. Dat was omstreeks de tijd dat het woord "egotripper" in het Hollandse spraakgebruik zijn intrede deed en de voormalige vaandrig vond het noodzakelijk dat hij ook eens in het licht van de schijnwerpers moest staan.

Daarom bazuinde hij rond dat de Hollandse soldaten eens een kleine jongen op een buffel hadden doodgeschoten. Maar vanwege het dramatische effect dat zijn verhaal moest hebben vertelde hij er niet bij dat het daarbij ging om een waarnemingspost van een Daroel Islam-bende.

Op grond van dat bazuingeschal werd een grote groep mensen wakker die nooit in Indië was geweest en die mensen noemden de Hollandse soldaten die in Indië hadden gevochten toen "moordenaars" en "oorlogsmisdadigers".

De soldaten echter gingen elk jaar op 7 september naar Roermond om hun gevallen en in Indië achtergebleven kameraden te herdenken, ook hen die waren gevallen doordat een kleine jongen als waarnemingspost van de Daroel Islam wilde fungeren.

En nu Adina.

Toen de bende van de Daroel Islam was verdreven en orde en rust in het gebied waren hersteld, kwamen de Hollandse soldaten ook vaak naar de dessa waar Adinda woonde en zij hielpen de dessa's zondags om de wilde varkens te verjagen

die de sawah's in een nacht vrijwel helemaal konden omploegen.

Zo werden de Hollandse soldaten de vrienden van de bevolking in de dessa en de bevolking was hun dankbaar vooral toen met behulp van de soldaten een polikliniek in de kampong kon worden geopend.

Adinda werd na enige tijd de baboe van het peloton dat daar in de buurt gelegerd was en zij had bij de Hollandse militairen een fantastische tijd.

Toen de soldaten uiteindelijk vertrekken moesten vanwege de "merdeka" was Adinda en was ook de bevolking van de dessa helemaal niet zo blij omdat zij met de Hollandse soldaten vriendschap hadden gesloten.

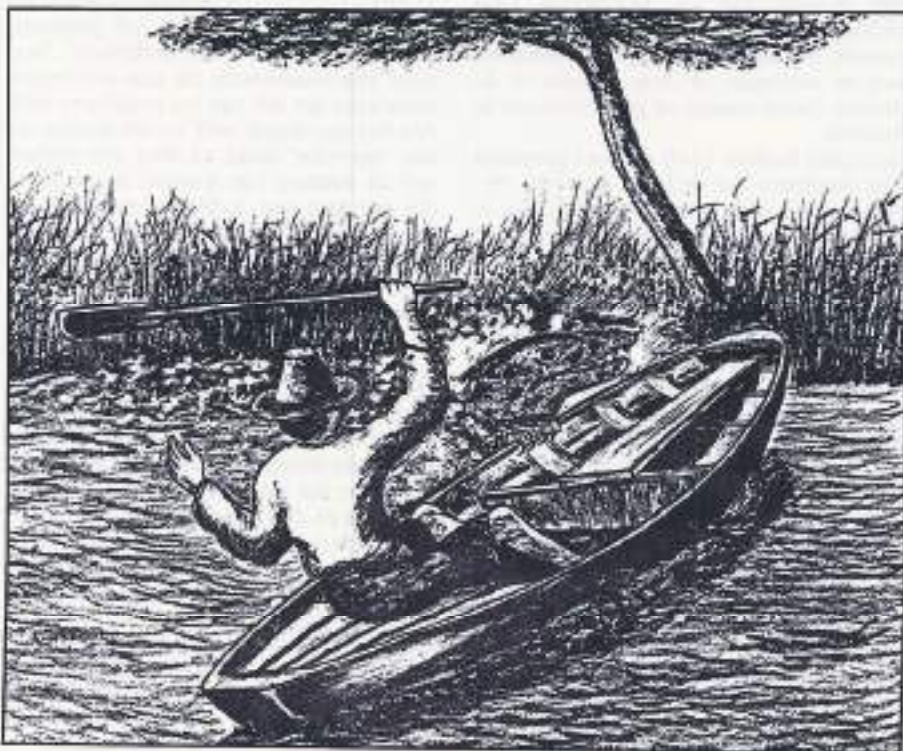
En elk jaar op 7 september gingen de Hollandse soldaten die in Indië hadden gediend naar Roermond om hun gevallen en achtergebleven kameraden te gedenken. Sommigen dachten bij dat monument ook terug aan die vriendelijke baboe die Adinda heette en zij vroegen zich af wat er van haar geworden zou zijn.

Dit verhaal is mij "sajamara" geworden door de "kabar angin". Of het gedroomd is dan wel werkelijk gebeurd laat ik maar in het midden.

De feiten zullen deels gedroomd zijn, deels werkelijk zijn gebeurd, maar naar mijn gevoelens is de strekking van deze geschiedenis de waarheid en niets dan de waarheid.

Sajamara

*Noot: Saja = malets voor "ik" of "ik ben"
Mara = bitter (zie het bijbelboek Ruth, hoofdstuk 1 vers 20)*

Wie schrok het meest?

In 1949 waren er in Indië technici die van mening waren dat er in de tropen, vanwege de hitte, dikkere olie in de auto motoren moest worden gebruikt. Op het directoraat LTD te Batavia hadden we echter het vermoeden dat motorolie in de tropen niet veel warmer wordt dan 's zomers in Europa. De oliepan van de motor zat immers altijd in de schaduw en de rijwind streek er langs. Bovendien komen temperaturen van 35 graden Celcius ook in Europa voor. Om dit te bewijzen wilden we met een lange thermometer via het oliepeilgat de olietemperatuur meten. Dat was nog niet zo eenvoudig want we moesten drie weken lang rondvragen eer het lukte om bij de genie zo'n thermometer te kunnen lenen. We hebben het ding geijkt in een blikje kokend water op een houtskoolvuurtje! Het volgende probleem was om aan een jeep te komen. Om als het ware in Europees klimaat te rijden wilde ik 's morgens om zes uur als het koel was, een rit doen. De jeep die ik mocht gebruiken stond een half uur lopen weg bij een officiersverblijf. Ik was er op tijd en zag dat de jeep een lekke band had. Omdat er geen reserveband was liep ik terug naar het kamp om te eten en arriveerde een half uur later dan normaal op kantoor. De kolonel zag dat en 's middags werd er in de orders aan herinnerd dat de dienst om kwart over zeven aanving! De volgende dag ging het beter maar moest ik onverrichterzake terugkeren omdat er een schokbreker brak. De derde keer lukten de metingen en bleek dat in Indië geen dikkere olie nodig was dan 's zomers in Nederland. De proefritten maakte ik over

de Priekweg lang het Antjolkanaal. Na een meting stapte ik een naar de waterkant om naar een bootje te kijken dat er aan kwam. Maar..... een varaan die onder aan de wal zat schrok geweldig van me en zwom wild plussend naar het moeras aan de overkant.

In paniek zag het beest het bootje niet en raasde er dwars overheen. De visser ging daarbij te water en kopje onder. We kwamen er allemaal met de schrik vanaf. De varaan vluchtte het moeras in en de visser klauterde weer in zijn bootje en peddelde verder. Ik wist natuurlijk wel dat een varaan niet zo gevaarlijk was als een krokodil maar schrok toch wel. Zo'n varaan heeft namelijk nog tamelijk grote kegelvormige tanden en een varaan die in het nauw zit...?

L.P. van Es

Een eerbewijs aan wijlen mijn lieve moeder

Moeder schreef mij, toen ik in N.O.I. verbleef, op 3 augustus 1947 het volgende gedicht.

Moeders wens

*Lieve jongen, je bent wel heengegaan
Naar 't verre vreemde land
Waar bloemen bloeien wondermooi
Schooner dan in je Vaderland*

*Maar weet, in Holland kloppen steeds
Onze harten warm voor jou
En ik hoop dat jij in Indië
Die harten blijft getrouw*

*Maar het hart wat je dierbaar is
Dat altijd aan je denkt
Dat is je eigen Moederhart
Dat je al haar liefje schenkt*

*O, lieve jongen, vergeet nimmer toch
Al ben je nog zoo ver van huis
Mijn moederhart blijft kloppen
Tot je veilig bent — weer thuis*

*Mijn zoon, ik wens je veel geluk
Maak mooi je levensbaan
Zorg dat je altijd zeggen kunt
Ik heb mijn plicht gedaan*

*Maar, eenmaal kom je, hoop ik, thuis
Dan straalt voor ons de zon
Dan kan ik waarlijk jublen
Mijn moederhart dat won*

Lieve jongen dit gedicht wordt je aangeboden door je Moeder. Moge deze wens ook voor mij vervuld worden.
3 Aug 1947

J.H. van Ginkel (ex 'Buaja')

Van de Bestuurstafel

Op 25 januari vond de eerste bestuursvergadering van VOMI-Nederland plaats in de Lt. Gen. Knoopkazerne te Utrecht. In de ochtenduren was de voorzitter van de Raad van Advies aanwezig. Met hem werden een aantal lopende zaken doorgesproken.

Bij de verdere afwerking van de agenda werd mededeling gedaan dat de vereniging VOMI-Zuid-Holland Zuid voornemens is op 25 mei a.s. in de Marinierskazerne te Doorn een bijeenkomst te beleggen welke kan worden gezien als een "uitgebreide ledenvergadering".

Als 15e vereniging is de vereniging VOMI-(Ontario) Canada tot VOMI-Nederland toegetroten. De oprichtingsvergadering vond plaats op 17 november 1993 met een 25-tal leden. Inmiddels telt deze nieuwe loot aan onze stam reeds 85 leden.

Er is een brief uitgegaan aan de minister-president, de minister van defensie, de fractievoorzitters van de Tweede Kamer, de Inspecteur-Generaal der Veteranen en de Bevelhebber der Landstrijdkrachten - zie hiernaast.

Een brief is ontvangen van de S.F.M.O., waarin positief is gereageerd op onze aanvraag voor subsidie in 1994.

Van Aurora Travel Service bv. is een brief ontvangen met betrekking tot de mogelijkheid tot het lenen van video-opnamen in het huidige Indonesië, waar verschillende onderdelen destijds waren geleverd. De secretaris van de bij ons aangesloten verenigingen hebben inmiddels een kopie van deze brief ontvangen.

VOMI-Noord-Brabant West heeft op 20 april een ledenvergadering welke, namens ons bestuur, zal worden bijgewoond door de voorzitter.

Het eerder genomen besluit dat bestuursleden van VOMI-Nederland geen enkele bestuurlijke functie mogen hebben in een van de aangesloten verenigingen werd nogmaals aan de orde gesteld. Er zal naar worden gestreefd dat de sociaal commissarissen geen bestuursfunctie in hun vereniging hebben. Zij kunnen "ambishalve" wel aan het bestuur worden toegevoegd.

Door de redactie van de "Sobat" is medegedeeld dat de heer Rausch zich uit de redactie heeft teruggetrokken en dat de heer Zwaan, als voorzitter van de vereniging Noord-Holland, zich uit de redactie heeft teruggetrokken om uitsluitend als recensent zijn medewerking te verlenen.

De penningmeester, de heer Mennens, deelt mee, dat hij de op 29 maart te hou-

den ledenvergadering, wegens familiebezoek in het buitenland, niet kan bijwonen.

G. Determan.

EEN BRIEF, EEN VRAAG, (G)EEN ANTWOORD.

Het bezoek van parlementaire delegaties aan Indonesië en ook andere signalen hebben aangetoond dat de "affaire Princen" nog steeds niet is afgedaan.

Naar het zich laat aanzien zal dat ook in de naaste toekomst niet het geval zijn. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur van VOMI-Nederland op 13 januari j.l. onderstaande brief verzonden.

".....*")

Hoewel wij hadden gehoopt en verwacht dat de "affaire Princen" nu wel tot het verleden zou behoren blijkt dit nog niet het geval te zijn.

Het bezoek aan Indonesië van Nederlandse parlementaire delegaties heeft de vraag wederom opgeroepen of contact zou moeten worden opgenomen met betreffende Princen.

Het bestuur van de Vereniging Oud Militairen Indiëgangers (VOMI) is van mening dat aan het principiële standpunt van de veteranen in deze kwestie in de diverse media weinig of geen aandacht is besteed.

Genoemd bestuur heeft daarom gemeend zijn standpunt aan de leden van zijn vereniging nogmaals uitgebreid ter kennis te moeten brengen middels een artikel in het verenigingsorgaan "Sobat". Uit dit artikel komt duidelijk naar voren dat de veteranen verenigd in de VOMI van mening zijn dat het in deze kwestie gaat om de grenzen van de gehoorzaamheid van de militair aan zijn legitieme overheid of, anders gezegd over het bestaan en het kunnen functioneren van onze legermacht.

Het bestuur van de VOMI zou het uitermate op prijs stellen indien het uw opvatting over de in bijgaand artikel verwoorde argumentatie zou mogen vernemen.

Het zou het namelijk ten zeerste betreuren als het opnieuw zou komen tot emotionele benaderingen die geen recht doen aan de grondslagen van onze rechtsstaat. Met verschuldigde hoogachting, namens het bestuur van de VOMI

J. Dijkema (voorzitter)"

*) Deze brief is verzonden naar:
De Minister President
De Minister van Buitenlandse Zaken
De Minister van Defensie
De fractievoorzitters van de Tweede Kamer
De generaals Couzy en Maas.

Op dit moment (1 februari) zijn er 3 reacties op deze brief bij de secretaris binnengekomen t.w. van de GPV, de P.v.d.A. en de Luitenant-generaal Couzy.

Het GPV verwees in zijn antwoord naar zijn stellingname tijdens het debat in de Tweede Kamer.

De P.v.d.A. meende de discussie terug te moeten voeren naar het onverwerkte trauma van de veteranen (en andere Nederlanders) van een koloniaal verleden, de verjaring van het overlopen en het leedwezen met een "oude man".

De Luitenant-generaal Couzy berichtte ons dat de affaire P. deels een partijpolitieke kwestie was, deels een zaak van de Minister van Buitenlandse Zaken en dat hij publiekelijk daarover geen mening wilde geven.

Hebben wij dergelijke reacties verwacht? Hadden wij die logischerwijs moeten verwachten? Is het een ijdele hoop als men denkt een antwoord te krijgen op een vraag die men gesteld heeft en niet een antwoord op vragen die men niet gesteld heeft?

De vraag die wij hebben gesteld (onderstreept in het door ons meegezonden artikel) was de volgende:

— Door P. en zijn medestanders wordt het verkrijgen van een visum (of paspoort) gezien als een teken van "eerherstel". Niet voor zijn verdiensten na zijn overlopen, maar voor het feit van het overlopen zelf. Als het overlopen zelf wordt gezien als een "eervolle" daad, of door een eerherstel als zodanig kan worden uitgelegd, is dat dan niet een zodanige ondermijning van de krijgstuuch dat gevreesd moet worden voor het kunnen functioneren van onze krijgsmacht? Wordt daardoor niet het "verraad" tot een grondbeginsel van onze rechtsstaat?—

Op deze vraag hadden wij een antwoord verwacht.

Ook van de Luitenant-generaal Couzy. Dit is niet alleen maar een politieke zaak. Dit raakt het functioneren van zijn, van ons leger en daarover kan en moet hij zich naar onze mening niet alleen een oordeel vormen maar die ook kenbaar maken.

Wachten wij nu maar op de volgende reacties. Misschien krijgen wij van de anderen wel een gemotiveerd antwoord. Of moeten wij het ergste vrezen?

Het bestuur van VOMI-Nederland.

Monument gesneuvelde Indië-militairen in Emmen

Van de Stichting Monument Gesneuvelde Indië Militairen 1945-1962 ontving de redactie de hierbij geplaatste foto met een globale beschrijving van dit monumentale, in het centrum van Emmen geplaatste, monument.

Het monument bestaat uit drie elementen

1. een zuil van dolomiet (groene hardsteen)
2. een waterbak, bekleed met dolomiet, met daarin een bronzen beeld
3. een plaat van dolomiet, 40 cm boven het maaiveld

De zuil bestaat uit twee gedeelten:

- a. een sokkel, waarop aan de zijkanten het teken van de O.I.M. en de namen van de gevallen staan.
- b. een bovenstuk, dat een landschappelijke indruk moet geven, met zware tropische begroeiing waarin uitgehakt de vorm van een helm op een in de grond gestoken geweer, wat gebruikelijk is

bij het sneuvelen van een militair.
Door het in negatief weghakken van

deze vormen krijgt het geweer meer het karakter van een ravijn en dit geeft met de gehakte plantenvormen een illusie van Indië.

De punt van het ravijn komt samen met de nek van een karbouw boven een bronzen kali (rivier). Deze kali komt weer uit in de waterbak. Dit symboliseert het water, dat ons scheidt van Indië.

Hieraan grenst de dolomietplaat, die een verbeelding moet zijn van de kade, waarop de familieleden afscheid namen en vanwaar de militairen vertrokken. Ondanks de afstand is er toch een verbindende schakel: het water.

Het gewicht van het totale steen en brons is ongeveer 10 ton.

De maat van de zuil is 4,20 m x 1,35 m x 0,45 m

Sinds de onthulling hebben meer dan 20.000 bezoekers dit monument bezocht.

TE KOOP GEVRAAGD

Indonesische schilderijen en tekeningen

van o.a. R. BONNET, G.P. ADOLFS, F. OHL, A. SONNEGA, W.G. HOFKER, A.J. LE MAYEUR, W. DOOYEWAARD, H. SNEL, W. v.d. DOES, etc. etc.

Inlichtingen: 02507 - 17759

REÜNIES

De organisatiecommissie van het L & G-peloton zijn voornemens op donderdag 21 april a.s. in de 'Kumpulan

Bronbeek' te Arnhem een reünie te houden. *Reserveer deze datum!*

Het administratiecadre waar men zich voor deze bijeenkomst kan opgeven luidt: Reüniecommissie L & P-peloton, Braemdaal 60, 2553 NG Den Haag, tel. 0703976987.

Nadere gegevens betreffende de reünie zullen de belangstellenden vroegtijdig worden toegezonden.

Namens de commissie, Joop Struick.

dames op zaterdag 16 april plaatsvinden

Retnie 1e Verkenningsregiment Huzaren van Bo-reel.

Deze reünie, met een zeer aantrekkelijk programma, zal voor oud-gedienden met hun

in de Bernhardkazerne te Amersfoort, (gebouw R), aanvang 10.00 uur.

U kunt zich aanmelden tot uiterlijk 14 maart door overmaking van f 30,- per persoon op postrekening 556149 t.n.v. G. Alma e.o. A. Ollhuijs, Johannes Poststraat 34 rood, 1624 CD Hoorn, onder vermelding reünie 16 april 1994.

Namens de reüniecommissie, George Alma

Retnie 4-4 Irene (compagnie Kattekamp)

Vrijdag 22 april in de Generaal Winkel-mankazerne te Nunspeet. Wie nog geen bericht heeft ontvangen kan contact opnemen met J. Hottinga, Ruijtersstraat 38, 1645 SC Ursum, tel. 022022126.

De 5e Afdeling Veldartillerie KI houdt op vrijdag 22 april haar 9e reünie en als vanouds in de O.O.-mess 'Remonte' in het Kamp Nieuw Millingen.

Het is en blijft bijzonder jammer dat verschillende 'rokkende vulkaansobats dari tempo dulu' nog nimmer acte de preséance hebben gegeven. Hopelijk dat zij nu

eens blijk van hun belangstelling zullen tonen. De tijd dringt! Na 1949 zijn de geleerden steeds dunner geworden.

Inlichtingen bij: G. Flameling, Suze Groeneweglaan 133, 3021 DT Rotterdam, tel. 0104776103 of bij L.P. Legierse, Jan van Arkelstraat 19, 3132 VL Vlaardingen, tel. 0104340780.

Retnie 1 Rata

1e Regiment Anti Tank Artillerie (Rata) van de 1e Divisie 7 December. De ex-leden van de Staf en de 4e afdeling (opgekomen op 8 mei 1946 in 's Hertogenbosch, worden gezocht voor het houden van een reünie.

Ook Rata-leden van andere afdelingen, die nog nooit een reünie hebben bijgewoond kunnen zich aanmelden.

Inlichtingen bij: J.C. Aandewiel, Peerlenburgh 14, 3601 JB Maarssen, tel. 0346568521.

Het voormalig 3e Garde Regiment Prinses Irene houdt op 8 april haar reünie in de kazerne in de Harskamp.

Fuseliers, er worden nog een paar vermist! Meld je zo spoedig mogelijk bij F.C.J. Schell, Joliotplaats 632, 3069 TS Rotterdam, tel.: 0104211815 of bij C. Olsthoorn, Sweelinck 14, 2681 KW Monster, tel.: 0174946195.

Draaginsignes Gewonden

Foto Direct

Uitreiking Draaginsignes Gewonden tijdens reünie 4-8 R.I.

Op 10 oktober 1992 hield het voormalige bataljon 4-8 R.I. haar elfde reünie, ook ditmaal weer in de Prins Bernhardkazerne te Amersfoort. De opkomst was boven elke verwachting: meer dan 240 man, dames niet meegerekend.

Tijdens de reünie werden de gesneuvelden en overledenen plechtig herdacht, waarna de Provinciaal Militair Commandant Utrecht acht gewonden-insignes uitreikte (het bataljon telde destijds negentien oorlogsgewonden).

Van de uitreiking bereikte ons eerst thans een foto.

De gewonden staan in het voorste gelid. Het betreft hier v.l.n.r. M.C. Beekveld, W. Bos, B.M. Fens, W.J. Karsten, J. van Kleef, A. Schotanus, A. Visser en K.A. Vleesch Dubois.

M.B. Niemeijer

Overgenomen uit 'De Gelderlander' van 30 december 1993

'Eindelijk erkenning voor inzet van toen'

Draaginsigne gewonden voor Cees Wielenga uit Eibergen

Door onze verslaggeefster

EIBERGEN - Uit handen van Eibergs burgemeester Han ter Laak ontving Cees Wielenga (68) gistermorgen het draagin-

signe gewonden. Wielenga maakte deel uit van het eerste bataljon van het negende regiment van de Koninklijke Landmacht in het voormalig Nederlands-Indië. Tijdens een vuurgevecht ten zuiden van Tjilampeni op Java liep hij op 27 november 1946 een schotwond op en werd opgenomen in het ziekenhuis te Bandoeng.

'Het draaginsigne is eindelijk een erkenning voor mensen die zich toen met de beste bedoelingen in Nederlands-Indië hebben ingezet', stelde Ter Laak. 'Onze samenleving heeft nu pas de moed deze waardering uit te spreken. Met schaamrood op de kaken moet ik constateren dat het zo lang heeft geduurd'.

Wielenga was van 1945 tot 1948 als oorlogsvrijwilliger naar Java gegaan. Het bataljon waar hij diende stond ook bekend

als het 'Friese bataljon'. Uit verzet en ondergrondse waren destijds vrijwilligers aangetrokken voor dit bataljon.

'Tegenwoordig wordt heel anders aangekeken tegen hetgeen wij toen deden. Maar de situatie in het voormalig Nederlands-Indië kun je niet vergelijken met bijvoorbeeld Bosnië tegenwoordig', vindt Wielenga. 'Daar was toen geen sprake van haat over en weer'.

Zijn tijd in voormalig Nederlands-Indië beschouwt Wielenga als een periode uit zijn leven die hij niet zou willen missen.

Ook Ter Laak ging in op heden en verleden: 'De situatie in voormalig Nederlands-Indië moeten we in de tijd van toen blijven zien en beoordelen, anders ontstaat er een vertekend beeld'.

Ter Laak spelde Wielenga de versiersele op en overhandigde hem de bijbehorende oorkonde. Voor Wielenga's echtgenote Lotte waren er bloemen.

Ko Lentz sprak als bestuurslid van de Vereniging van Oud-Militairen Indiëgangers. Dat Nederland bijna vijftig jaar na dato het draaginsigne toekent, betekende volgens hem wel dat sommige militairen al die jaren lichamelijk danwel geestelijk leed hebben gedragen.

'Het draaginsigne moet als een ereteken worden gezien. Degenen die in Nederlands-Indië het vaderland hebben gediend, mogen daar best trots op zijn', vond Lentz.

Draaginsigne voor J. Molenaar

De heer J. Molenaar uit Almere kreeg woensdag 12 januari 1994 van loco-burgemeester Bos het draaginsigne voor gewonden. Bos overhandigde het insigne aan de echtgenote van de heer Molenaar. Zij spelde de onderscheiding vervolgens op.

De heer Molenaar raakte in 1949 gewond tijdens de bevoorrading van een voorpost in Djombang, Oost-Java. Hij was ingedeeld bij de derde Compagnie van het vierde Bataljon Garde Regiment Grenadiers van de Koninklijke landmacht.

Draaginsigne voor Udenaar

Burgemeester Hehenkamp mocht weer eens in actie treden voor het uitreiken van een onderscheiding. Hij spelde toen Udenaar W. van den Hoogen het draaginsigne voor gewonden op. Van den Hoogen was in het voormalig Nederlands Indië actief bij de 4e compagnie van het Garderegiment 'Prinses Irene' van de Koninklijke Landmacht. Tijdens een nachtelijke patrouille op 29 juni 1949 raakte hij bij een beschieting gewond.

Draaginsigne voor Gerrit Geskes

Op 15 november j.l. werd aan onze sobat Gerrit Geskes door de heer mr. F. Tjaberings, burgemeester van Meppel, het 'draaginsigne gewonden' uitgereikt. Deze bijeenkomst vond plaats in het stadskantoor en werd bijgewoond door familie, vrienden en verschillende leden van de VOMI afdeling Drenthe. In zijn toespraak memoreerde de heer Tjaberings het gebrek van erkenning door de overheid aan de Indië-veteranen. Maar sinds een paar jaar is daar gelukkig toch verandering in gekomen. Spreker vond het een eer, dat hij in de gelegenheid werd gesteld om de heer Geskes het draaginsigne op te spelden. Mevr. Geskes kreeg een boeket bloemen.

Namens de VOMI Drenthe sprak de voorzitter, de heer Gerrit van Dalzen, die verschillende herinneringen over het leven van toen in de tropen aanhaalde.

Gerrit Geskes werd op 29 december 1948 's avonds om 23.00 uur gewond op weg van Medari naar Tjebongan om onderdelen die omsingeld waren te ontzetten. Daarbij liep z'n bren-carriër op een mijn. Gerrit werd verpleegd in Djokja, daarna in Semarang en keerde op 6 juni 1949 met het hospitaalschip 'De Grote Beer' naar Nederland terug.

F. Huisman

Haagsche Courant, november 1993

Een eeuw eerder

In de krant van 1893 stond een berichtje dat weerspiegelt hoe weinig de overheid zich vanouds om z'n militaire veteranen bekommert.

'De vereeniging 'Trouw aan Koning en Vaderland' zal dezer dagen in Nederland eene collecte houden voor het fonds, dat zij wil vormen ter ondersteuning van behoeftigen, gerechtigd tot het dragen van het Metalen-Kruis of de Citadellmedaille.

Wij bevelen deze collecte met warmte bij onze lezers aan; want er zijn er onder die mannen, die het vaderland tot dusver op hun ouden dag gebrek laat lijden.

Vele bijdragen werden reeds ontvangen, maar nog altijd te weinig om meer te doen dan den armsten onder de armen eene kleine ondersteuning te geven; want er is veel noodig'.

Gratis advies bij schadeverhaal

De (oud-Indië) veteraan mr. A.F.P. van der Kroon heeft zich bereid verklaard om veteranen gratis te adviseren op het gebied van schadeverhaal als er materiële en/of immateriële schade bij verkeersongevallen is ontstaan. De heer Van der Kroon is thuis bereikbaar op Merelhof 145, 2251 DC Voorschoten, tel. 071-618179 of via het secretariaat van de SDV, tel. 030-319055.

Dat is plicht

*Op de helling van de berg
Waar het koud is
In het bosgebied
Daar is de plaats van de strijdmakkers
Wees voorbereid je plicht uit te voeren*

***

*Ravijnen en bergen stelden niets voor
Zweet druppelen, maar het geeft niets
Als het maar de vrede dient
Dat zijn de idealen van de strijdmakkers*

***

*Zowel donker (nacht) als licht (dag)
of een zware regenbui valt
Maar wij blijven vechten
Zonder te denken aan de moeilijkheden
en vermoeidheid*

***

*Kaart wordt opgevouwen, de kompas ingesteld
Te zoeken naar ons doel en te rechtvaardigen
De naald van het kompas geeft ons
duidelijkheid
We moeten 40 graden lopen*

***

*De kaart wordt opgevouwen en het kompas bewaard
We zijn voorbereid en begeven ons op weg
De verkenners loopt voorop
Met de bajonet op het geweer in de hand*

***

*Goed bij de gedachte te zijn en alert,
Moedig zijn en onbezorgd
De stappen voorzichtig plaatsen
Oppassen voor het gevaar van de 'Boobytraps'
Zodat je weg veilig kan vervolgen
Naar de plaats, die reeds bepaald is.*

***

Ingezonden door S. Thalen
(originele versie in het Maleis van
J.F. Lobo-nr. 11468425)

"Stichting Vrienden van Frans"

In uw blad "Sobat" van oktober j.l. heeft u, naast een folder van onze Stichting, tevens een acceptgirokaart aangetroffen, bedoeld om een bijdrage te leveren om het realiseren van onze film "De Afrekening" mogelijk te maken.

Reeds velen hebben hieraan gevolg gegeven, maar een groot aantal leden heeft nog verstek laten gaan.

Wij vragen u dringend alsnog tot het invullen en opzenden van uw acceptgirokaart over te gaan om er mede aan te hebben bijgedragen deze unieke film tot stand te brengen.

Gaarne attentie voor het volgende:

Regelmatig ontvangt ondergetekende acceptgiro's welke niet volledig zijn ingevuld. (Ontbreken van naam, adres, handtekening, foutief bank- en/of gironummer etc.)

Deze worden door de Bankgirocentrale niet geaccepteerd, waardoor op dit moment, in een kort tijdsbestek, reeds honderden gulden niet op onze rekening werden bijgeboekt.

U kunt dit echter nog herstellen.

Willen de leden, waarop het bovenstaande betrekking heeft (te controleren als er van uw rekening geen afboeking heeft plaatsgevonden) nogmaals een betaling verrichten via de eigen bank- of girorekening, waarvoor hartelijk dank.

Rabobank Gendringen/ULft
no. 36.38.01.804.
Giro van de bank no. 922.859.
S.v.p. vermelden:
Stichting Vrienden van Frans.

Met vriendelijke groet, E.A. Eich

P.S. Voor de toekomstige betalings:

Vul uw acceptgirokaart volledig in.

FILMDIENST

Onderstaand de voorlopig geplande filmvoorstellingen

- 21 februari - 14.00 uur, zaal "Doornbos", Abdijstraat 26, Breda.
- 22 februari - 14.00 uur, "Ontmoetingskerk", Aaltje Noordewierstraat 199, Loosduinen.
- 23 februari - 14.00 uur, Wijkcentrum "Holy Aristide", Briandring 90, Vlaardingen.
- 8 maart - 14.00 uur, "Oude Tol", Hoofdstraat 147, Sassenheim.
- 23 maart - 14.00 uur, Friesland Hal, Leeuwarden.
- 25 maart - 14.00 uur, "De Twee Linden", Zandstraat 100, Beneden Leuven.
- 29 maart - 14.00 uur, "Scheppingskerk", Poelgeestlaan 2, Leiderdorp.
- 16 april - 15.00 uur, gebouw ABVA-KABO, Avegoor.
- 19 mei - ? , Staf 4e Inf. Gev. Brigade, Bronbeek, Arnhem.

J.J.H. de Wit

Sociale Commissie - V.O.M.I.

Verslag over 1993

Uw Sociale Commissarissen hebben het afgelopen jaar 788 ondersteunings-zaken behandeld en/of in behandeling genomen. Een deel is gelukkig afgewikkeld waarvan bijna 58% met succesvol resultaat. Het aantal is gelukkig minder rigoureuus dan verleden jaar, maar wel zijn de zaken op zich veel zwaarder geworden om te behandelen waardoor 3 Sociale Commissarissen door te grote psychische druk hebben moeten afhaken en 1 Sociaal Coördinator om dezelfde reden gas terug heeft moeten nemen, maar wij hopen van harte dat hij spoedig zal zijn hersteld. Heel jammer en langs deze weg wil ik ze toch heel hartelijk danken voor de totale inzet welke ze aan de Sociale Commissie hebben gegeven. Het ligt in de bedoeling om het komend jaar, 1994, te laten ingaan als het 'Jaar van de Weduwen'. Plannen en opzet van werkwijze hiertoe zullen in de volgende vergadering van de Sociale Commissie worden besproken.

Verder gaat dit jaar onze speciale waardering en dank uit naar mevrouw L.S. Tan-Schutte van de Stichting 'De Waringin' te Amersfoort en de heer F.J.M. Hoegland van de M.D.D. - Gewestelijk Kantoor Breda voor wat ze voor VOMI leden hebben gedaan en nog doen. Ook de ondersteuning van de Stichting Dienstverlening Veteranen te Utrecht is nog steeds van grote waarde voor ons, evenals de gehouden themadagen welke enkele van ons mogen volgen in het kader van de veteranenhulp. En natuurlijk de samenstelling van het vademecum. Maar natuurlijk bedanken wij ook oprecht de navolgende instanties:

A.B.P. - Heerlen
 Afdeling Pensioenen en Wachtgeld Ministerie van Binnenlandse Zaken - 's Gravenhage
 Afdeling Pensioenen en Wachtgeld Ministerie van Defensie - 's Gravenhage
 Algemene Militaire Pensioenbond - Amersfoort
 Bureau Onderscheidingen Ministerie van Defensie - 's Gravenhage
 Commissie Geneeskundig Onderzoek - 's Gravenhage
 Centraal Archief Depôt - 's Gravenhage
 Centraal Medisch Archief - Leiden
 De Nationale Ombudsman - 's Gravenhage
 Dienst Beleid Postactieve Militairen - Heerlen
 Directoraat Personeel Koninklijke Marine - 's Gravenhage
 De Sociale Verzekerings Bank - diverse plaatsen
 Gemeentelijke Sociale Diensten - diverse plaatsen
 G.G. & G.D. - diverse plaatsen
 Icode - Utrecht
 Indische Pensioen Bond - 's Gravenhage
 Stichting Joods Maatschappelijk Werk - diverse plaatsen
 Stichting Dienstverlening Veteranen - Utrecht
 Stichting de Waringin - Amersfoort
 Vereniging Oud-Militairen Koninklijk Nederlands-Indisch Leger 'Madjoe' - Duiven
 Korrelatie - Utrecht
 Het 'K.T.O.M.'-Bronbeek - Arnhem
 Maatschappelijke Dienst Defensie - diverse plaatsen
 Militaire Keurings Raad - 's Gravenhage
 Ministerie van Binnenlandse Zaken - 's Gravenhage

Ministerie van Binnenlandse Zaken - Zoetermeer
 Ministerie van Buitenlandse Zaken - 's Gravenhage
 Ministerie van Justitie - 's Gravenhage
 Nederlandse Ambassade Australië - Canberra
 Nederlandse Ambassade Canada - Ottawa
 Nederlandse Ambassade Indonesië - Djakarta
 Nederlandse Ambassade Israël - Tel Aviv
 Het Nederlandse Rode Kruis - 's Gravenhage
 Oorlogsgraven Stichting - 's Gravenhage
 R.I.A.G. - diverse plaatsen
 Raad Uitkering Burgerslachtoffers - Heerlen
 Stichting '45 - Oegstgeest
 Stichting Rechtsbijstand Dienstplichtigen - 's Gravenhage
 Sectie Militaire Geschiedenis - 's Gravenhage
 Uitkeringsraad - Leiden

SPECIFICATIE:

41 - Pensioenen & Uitkeringen

Wij hebben voor 17 oud dienstmakers een éénmalige uitkering van 7.500,- (belastingvrij) mogen regelen. Verder hebben wij 18 oud dienstmakers mogen helpen aan een Militair-Invaliditeitspensioen. Ook hebben wij voor 5 leden een Diensttijdpenpensioen kunnen regelen. Ook hebben wij voor 1 weduwe een pensioen kunnen regelen. Voor 5 leden zijn we in verweer gegaan tegen een afwijzing van het M.I.P.

367 - Ideële belangen

Voor 97 oud-dienstmakers hebben wij een aanvraag klaargeemaakt voor het Draaginsigne Gewonden. In 8 zaken zijn wij in verweer gegaan tegen de afwijzing van dit Draaginsigne. De vraag naar een Erekrus voor Oorlogsvrijwilligers is dit jaar alleen al op 121 stuks gekomen en wij maar steeds uitleggen dat de Minister er niets in ziet. Maar wij blijven hiermee doorgaan. Wij hebben voor 37 leden een aanvraag klaargemaakt voor het Mobilisatie-Oorlogskruis. Voor 5 leden hebben wij alsnog de toekenning van het Ereteken voor Orde en Vrede bewerkstelligd. Ook hebben wij voor 9 leden het Nieuw-Guinea Herinneringskruis aangevraagd. Voor 17 leden hebben wij een vervanging geregeld van het Ereteken voor Orde en Vrede. Er zijn nog steeds gemeentebesturen die er totaal geen idee van hebben wat het Draaginsigne Gewonden inhoudt en wat ze er mee aan moeten. Voor 1 oud dienstmaker hebben wij het oorlogsherinneringskruis met gesp aangevraagd. Wij hebben 68 leden mogen helpen met het aanvragen van hun Veteranenpas. Eén van onze Sociaal Commissarissen heeft postuum het Mobilisatie-Oorlogskruis aan de weduwe mogen uitreiken. Door één van onze Districts Coördinatoren is voor een lid het Draaginsigne Binnenlandse Strijdkrachten geregeld. We zijn bezig om een oud dienstmaker die hier in Nederland met een Indonesische vrouw wil trouwen te helpen omdat blijkbaar heel wat hindernissen genomen dienen te worden. Ook hebben wij dit jaar weer voor een lid, wegens uitzonderlijke verdiensten, de Eremedaille Orde van Oranje Nassau in Zilver aangevraagd, welke ook is toegekend.

184 - Immateriële belangen

Wij hebben 38 Staten van Dienst aangevraagd bij het B.R.I.O.P. te Kerkrade. Er zijn goedlopende praatgroepen in Overijssel waar 7 personen en 2 in Drenthe waar 9 personen aan deelnemen. Bij 47 leden zijn we persoonlijk langs geweest omdat wij berichten ontvingen dat betrokkenen in een geestelijke dip zaten en om het op te vangen en om vast te stellen welke stappen het best ondernomen konden worden. Iemand verzocht om een uitgebreide Staat van Dienst van zijn in

Indië overleden achterneef die daar bij het KNIL had gediend. Van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in Zoetermeer heeft hij een heel fraai, in oorkonde stijl, exemplaar ontvangen.

Wij hebben 1 lid direct kunnen laten bijstaan door een psychotherapeut en het gaat nu redelijk goed.

Wij hebben 43 leden geadviseerd ook lid te worden van het B.N.M.O. te Doorn. Ook hebben wij 32 weduwen mogen helpen met de papierwinkel van de begrafenisondernemer, Sociale Verzekerings Bank, National Nederland en A.B.P.

Ook mochten wij dit jaar op 7 september namens de VOMI 7 kransen laten leggen op de Erevelden op Java.

196 - Materiële belangen

Wij zijn druk bezig voor een lid een parterrewoning of woonruimte, welke bereikbaar is met een lift, te regelen.

41 Leden hebben wij mogen helpen met contributiebijstand.

Wij hebben 49 aanvragen klaar mogen maken of hebben aanvraag formulieren verstrekt voor het aanvragen van de éénmalige uitkering van f 7.500,- (belastingvrij)

Bijgesprongen bij 3 leden die met de Sociale Verzekerings Bank problemen kregen en ook met de Inspecteur van de Belastingen over hun Militair-Invaliditeitspensioen.

Voor 2 mindervalide leden hebben wij huishoudelijke hulp geregeld omdat het voor de echtgenote te zwaar werd.

Tevens zijn we bezig om één daarvan geplaatst te krijgen in een Verzorgings-tehuis.

Wij mochten voor 17 leden een aanvraag klaarmaken om in aanmerking te komen voor een militaire-herkeuring.

Voor een oud dienstmakker zijn wij nog steeds bezig om de aanpassing van zijn woning op medische gronden vergoed te krijgen.

Wij hebben voor 14 leden een beroep gedaan op de Pensioen- en Uitkerings Raad - Raadkamer WUBO te Heerlen.

Voor 1 lid hebben wij gevraagd bij DZPM om een afkoop of uitbetaling van zijn militaire pensioen, wat echter is afgewezen.

Een VOMI lid in Australië gaat in verweer tegen de afwijzing van zijn MIP, maar de afstand en vertraging bij de Bank, voor wat betreft de overmaking van f 7,50 griffierrechten, dreigt alles in het honderd te lopen.

Een oud-dienstmakker heeft 4 maanden ('49/'50) geen soldij noch kinderbijslag ontvangen. Hierover contact opgenomen met DBPM te 's Gravenhage maar daarop nog geen uitsluitsel ontvangen.

Bij de Detam te Utrecht kunnen regelen dat ruim f 6000,- teveel betaalde uitkering en vakantiegeld niet terugbetaald hoefde te worden.

Veel leden (plm. 50) die een afwijzing hadden ontvangen op hun aanvraag om de éénmalige uitkering van f 7.500,- om-

*****
 SOCIALE COMMISSIE.
 Door een grove fout onzezijds
 is in de "SOBAT" nr. 32 in het
 "In Memoriam" vermeld:
 Mo.A.Liebe - Koning uit Pesse.
 Gelukkig is Mo. Liebe nog onder ons.
 Het spijt ons ten zeerste dat dit is gebeurd
 en onze welgemeende excuses hiervoor.
 Er zal zeker een grondig onderzoek worden
 ingesteld hoe zo iets kan gebeuren.
 *****v.B.*****

standig uit moeten leggen dat het juist is en tevens onherroepelijk.

Voor een oud-dienstmakker in Indonesië bij de Nederlandse Ambassade in Djakarta een WUV uitkering aangevraagd.

We zijn bezig om aangepaste woningen te verkrijgen voor 5 oud-dienstmakkers die in het bezit zijn van een urgentieverklaring.

Wij hebben voor 7 leden op hun verzoek, hun pensioenberekening naar een deskundige doorgestuurd om het te controleren.

Voor 5 leden zijn wij in verweer gegaan tegen de afwijzing van hun aanvraag voor een Militair-Invaliditeitspensioen.

Wij hebben dit alleen maar kunnen berekenen omdat wij met een fijn team werken en van elkaar opaan kunnen. Ik wil alle leden van de Sociale Commissie V.O.M.I. - Nederland heel hartelijk danken voor hun enthousiasme en inzet en hoop ook weer in 1994 op allen te mogen en te kunnen rekenen.

Merci

V.B.

RECTIFICATIE

in de colofon van de Sociale Commissie staat onder Friesland: T. Twinstra dit moet zijn T. Twijnstra.
 onder Zuid-Holland Zuid: J.H. Breugel dit moet zijn J. H. van Breugel.

ATTENTIE

Bij de penningmeester van uw vereniging of bij de beheerders van het FONDS SOCIALE ZORG kunt u vanaf nu ook de volgende artikelen bestellen.

V.O.M.I. - luxe aanstekers f 9,00
 V.O.M.I. - sleutelhangers f 6,00
 V.O.M.I. - rollerpennen f 1,50
 V.O.M.I. - ballpoints f 1,00

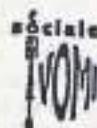
U weet, u steunt door uw aankoop een goed doel!

IN MEMORIAM

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Ere-saluut aan:

D. Tegelaar	Maarssen
J.D. Arntz	Millingen aan de Rijn
J. Pont	Alphen aan de Rijn
N. Berghuis	Raalte
J. van der Weide	Lutten
T. Timmerman	Haarlem
C. van den Berg	Giessenburg
W.A.C. Spil	Rotterdam
G. Winter	Alkmaar
F.B.E. Soentken	Makkum
S. Jorritsma	Makkum
T. Mantel	Leiden
H. de Hoop	Leeuwarden
J. van Daal	Leeuwarden
W. Eestermans	Zevenbergen
C. Stedehouder	't Harde
P.J. Koonen	Nijmegen
A.P. Drijgers	Brouwershaven
H. Kuhn	Sassenheim
J.W. Rabbelier	Duiven
J.B. Leusink	Ridderkerk
E. Mulder	Workum
S. Faber	Utrecht
A. Koert	Coevorden
P.M. van Riel	Voorburg
G. Haxe	Capelle aan de IJssel

Moge ons aller oprecht medeleven en de liefde en warmte van Uw naasten U de moed en de kracht geven dit zware verlies te dragen.

V.B.

Opsporing verzocht

Drs. L.P. Kuyt, Van der Helstpark 51, 1390 GH Muiderberg, tel. 0294261394 is, in verband met een erfgenamenonderzoek nalatenschap, op zoek naar **Hermanus (of Harry) Molenaar, geboren te Den Haag op 13 oktober 1912.**

Na zijn demobilisatie in Indonesië, in januari 1950, ontbreekt van hem ieder spoor.

Harry Molenaar is als oorlogsvrijwilliger op 8 oktober 1946 in werkelijke dienst getreden en op 29 oktober 1946 met de 'Nieuw Holland' als soldaat 1e klasse naar N.O. Indië vertrokken. Hij zou gediend hebben bij het 212e R.I., een Light Infantry Bat. Op 1 februari 1950 is hij op eigen verzoek in Indonesië gedemobiliseerd. Als u iets over Harry weet te berichten, neemt u dan contact op met de heer Kuyt.

M.H. Sablerolle, Kiepheugte 35, 9403 GL Assen, tel. 0592073900 is op zoek naar sobat **Frans Smith**, adres onbekend, geboren in 1930 of in 1931, afkomstig uit Eindhoven of omgeving. Frans Smith is eind veertiger jaren (1948 of 1949) als dienstplichtig militair naar N.O.I. gezonden. Hij werd in **Padang** en in **Bukittingi** (Sumatra) gestationeerd en was hoogstwaarschijnlijk verbonden aan de aldaar gevestigde (militaire?) hospitalen. Het hospitaal te Padang had de naam 'Gantiang'. In december 1949 is hij van Padang via Batavia naar Nieuw-Guinea overgeplaatst. Sedertdien is niets meer bekend over zijn verblijfplaats of welbevinden.

Als u iets over Frans weet, neem dan contact op met de heer Sablerolle.

24 November 1993 hebben wij, mijn vrouw en ik, op een bijeenkomst te Baalder (Hardenberg) uitgebreid gesproken met een mevrouw uit Zwolle, met de meisjesachternaam **Koetsier**. Haar adres en telefoonnummer, dat zij ons heeft gegeven, is, zeer tot onze spijt, zoekgeraakt. Wij willen haar verzoeken contact met ons op te nemen.

H. Trip, tel. 0570012262.

Sobat **J.A. op der Heijde**, Ebenhaezerstraat 152c, 3083 RX Rotterdam, tel. 0104814368, zou, gezien de goede resultaten die deze rubriek opleveren, graag contact willen hebben met zijn oude sobats, zo nog in leven. Op der Heijde vertrok, op 16-jarige leeftijd, op 14 maart 1940 vanuit Rotterdam met het ms Zaandam via Amerika naar N.O.I. Vanuit Batavia is hij, met zijn collega's **Jan van Opijnen, Siem van Doren, Tinus Faassen** en **Frans Helmisch** (bij Tarakan gesneuveld), op zijn bestemming Soera-

baya, aangekomen. Hij ontving zijn opleiding bij de marine in de marinekazerne 'Goebeng'. Omdat genoemde personen op verschillende marineschepen werden geplaatst is hij het zicht op hen verloren. Op der Heijde heeft 14 maanden op de mijnenveger 'Eland Dubois' dienstgedaan, waarna hij werd overgeplaatst naar de M.L.D. te Tarakan. Op 12 januari 1942 werd hij in krijgsgevangenschap genomen. Dank zij de in het vorig nummer opgenomen brief van mevrouw Van Domburg, is hij in contact gekomen met René van Domburg en zijn echtgenote. Hij is bij hen op bezoek geweest en er zijn vele herinneringen opgehaald. Vele van zijn oude kameraden, zo heeft hij moeten ervaren, zijn niet meer in leven. Nu leven bij hem nog enkele namen in zijn herinnering uit zijn tijd in de kongsj Balikpapan doorgebracht, o.a. **Wilkes, Plk. Van Os en In 't Hol**. Als er sobats zijn die zich de naam van **Op der Heijde** en zijn genoemde oude sobats herinneren of weten of zij nog in leven zijn en waar zij wonen, dan graag contact opnemen met **Op der Heijde**. Bij voorbaat dank!

W. Kraak, Fl. Nightingalestraat 70, 2286 JN Rijswijk, tel. 0703933501, zoekt contact met oude sobats gediend hebbend bij 2-5 R.I. of bij de staf x-brigade te Surabaya.

Welke sobat weet het adres of kende soldaat **Henk v.d. Beek**, legernummer 260206138 uit Arnhem?

Hij heeft in 1946 zijn opleiding genoten in **Hooghalen bij 4-4-R.I.** en is in mei 1947 met de "Kota Baroe" naar Palembang vertrokken; daarna is hij bij de M.O.D. in Bandoeng ingedeeld geweest.

In 1950 was hij werkzaam in de Saxen Weimarkazerne in Arnhem. Bericht graag aan: **A.J. Buijs**, Harry Hoekstraat 27, 2291 SK Wateringen, tel.: 0174295681.

OPROEP

Aan oud-patiënten en oud-personeel van het Militair Sanatorium in Amersfoort.

Harry Blesma, Veenpluisstraat 33, 7532 BG Enschede, tel. 053613153 en **Jaap Meijer**, Kortenburglaan 11, 3941 HP Doorn, tel. 0343012028 zouden het leuk vinden om de oude vrienden en vriendinnen te ontmoeten die zij in het Militair Sanatorium aan de Utrechtseweg in Amersfoort, tijdens hun verblijf aldaar, hebben leren kennen.

Als u als patiënt of als lid van de medische of verpleegkundige staf iets voelt om elkaar in een te houden reünie eens te ont-

Oproep

Graag zou ik met oud-militairen (mari-niers) in contact komen die mijn moeder **Beatrix Maria Bimmerman** hebben gekend. Zij werkte in 1947 in de **marinerskazerne** in de **Toendjoengan** in **Soerabaya**.

Ik ben haar dochter, geboren 6 december 1947.

Hopelijk vind ik mijn vader door publicatie van deze oproep, zodat mijn levenspuzzel eindelijk compleet wordt. Reacties aan: **Jeanné Beatrix v. d. Broeke**, Tolhuis 1336, 6537 MT Nijmegen, tel.: 080452683.

moeten, geeft u dit dan zo spoedig mogelijk door aan Harry of aan Jaap.

Noot van de redactie

Dat de rubrieken 'Opsporing verzocht' en 'Oproepen' aanslaan mag blijken uit de vaak vele reacties die daarop volgen. Zo heeft sobat Van Es, 5 reacties op zijn oproep, in het decembernummer geplaatst, mogen ontvangen en sobat Van der Reep wil langs deze weg al de 20 'bellers' en 'schrijvers' bedanken voor hun reacties. Het troepentransportschip was 'Nelly' en de overledene was de 1e Lt. J.P. de Mooy.

Laat ons weten als u op uw verzoeken reacties ontvangt.

Dank.

Welke L.T.O.-er, van 1946 - 1950 gelegerd geweest in Bom baroe (Palembang) herinnert zich nog de L.T.O.-kantine 't Ankertje?

Het gebouwtje bestaat nog en 't Ankertje staat nog altijd op dezelfde plaats.

H. Schuurmans, Venlo

Verenigingsnieuws

RIVIERENLAND/OOST-GELDERLAND

Secretariaat:

Kronenburgsingel 785, 6831 GP Arnhem
Tel: 085233328.

Uitrekking Draaginsigne Gewonden

Postuum herdenken wij de dag in november dat ons lid, dhr. P. Koonen uit Wijchen het draaginsigne gewonden kreeg opgespeld door de burgemeester van Wijchen, dhr. Franssen.

Piet Koonen ging als OVW-er via België, Frankrijk, Engeland - waar hij een pittige opleiding volgde - weer naar het front in Zeeuws Vlaanderen. Na een bezettingstaak in Duitsland ging het via Malakka naar Java, waar hij in mei 1946 zo ernstig gewond werd dat hem de laatste sacramenten werden toegediend. Hij kwam er doorheen en keerde in december 1946 in Nederland terug. Het duurde nog een jaar voordat de laatste granaatscherven uit zijn hoofd werden gehaald.

Daarna duurde het nog 47 jaar voordat hij het draaginsigne kreeg opgespeld. 3 Weken later, op 15 december, overleed hij. Bij zijn laatste gang was een delegatie van ons bestuur aanwezig. Dat hij ruste in vrede.

40 Jaar lief en leed - december 1993

In schrille tegenstelling tot het bovenstaande werden we geconfronteerd met het feit dat onze sociale contactman, Gerrit Soetekouw, 40 jaar geleden zijn Annie in de armen sloot en dat kennelijk nog wel doet. Vandaar een zeer druk bezochte receptie, waar ondermeer de hele schietclub en ook het VOMI-bestuur van Rivierenland goed vertegenwoordigd was. Namens 'de Schutters' werd het paar toegesproken door Joop Couwenberg, terwijl onze voorzitter, Jan Geerts het VOMI-woord voerde, waardoor we zelfs een paar nieuwe leden konden boeken.

Nieuwjaarsbrief - januari 1994

Deze brief, die als gebruikelijk ook een acceptgiro bevatte, was nu ook vergezeld van de VOMI-sticker, die we al onze leden als dank en waardering aanboden. Een kleine doch naar wij hoorden, toch hogelijk gewaardeerde geste.

Nu we het woord acceptgiro hierboven lieten vallen: mochten er nog leden zijn, die hun contributie over 1994 nog niet betaald hebben, maak het nu even over. Want anders moeten we eind februari weer een herinnering sturen, en dat is allemaal extra werk en brengt ook extra kosten met zich mee.

Filmmiddag Oost Gelderland - februari

Nu is dit gebied aan de beurt om de originele films te draaien. De leden in die regio

hebben inmiddels allemaal persoonlijk bericht ontvangen, terwijl ook via de regionale bladen aandacht aan dit gebeuren wordt geschonken. We hopen op een volle zaal, veel leden, maar ook veel veteranen, die nog geen lid zijn, maar het hopelijk dan wel worden.

Filmmiddag 2 - maart

Wanneer een waar precies is nog niet bekend, althans niet op het moment, omdat we de kopij voor dit nummer moeten inleveren. Leden ontvangen persoonlijk bericht en in de regiobladen zal hierover aandacht worden geschonken.

Jaarbijeenkomst 1994

In de Oranje-kazerne in Schaarsbergen kunnen geen reünies meer worden gehouden tengevolge van de zwaar verhoogde inzet van alle betrokkenen in het kader van de Luchtmobiele-Brigade. Jammer, want we hebben fantastisch goede ervaringen met de staf. We zijn thans doende elders een goed onderkomen te vinden.

Th. de Koning

REGIO ARNHEM

Op woensdag 8 december vond de laatste ontmoeting van de regio Arnhem in 1993 plaats.

Het was een zeer gezellige middag, die werd doorgebracht met veel praten en spelletjes. Ter afsluiting werd genoten van een voortreffelijke rijstafel.

Wij kunnen terugzien op een goed en geslaagd jaar.

Wij wensen alle leden van onze regio een zeer voorspoedig nieuwjaar toe en hopen dat zij komend jaar weer in grote getale onze bijeenkomsten zullen bijwonen.

De Regio-Commissie

VELUWE

Secretariaat:

Binnenhof 36, 6715 DP Ede
Tel: 0838038160

Kerstmaaltijd

Op woensdag 15 december, 's middags, ontmoeten we elkaar weer om samen met de Sobats van de 'Bond van Wapenbroeders' het jaar af te sluiten in de Jan van Nassaukazerne te Harderwijk. Helaas was onze 'publicist', die normaliter deze stukjes schrijft ziek en moet u het dus doen met een opsomming van gebeurtenissen (Kassian H.J.R.) Na ontvangst en een gezellig samenzijn in de kantine werden we om ongeveer 16.00 uur uitgenodigd voor een video-presentatie over opkomst, vertrek en verblijf in Indonesië en de terugkeer in Nederland van een contingent Nederlandse troepen. Om ongeveer half zes werden we vergast op een heerlijke en uitgebreide rijstmaaltijd. Er

was o.a. op drie verschillende manieren klaargemaakte rijst. Hoewel we wel weer geconfronteerd werden met het z.g. cafeteria-systeem, was de maaltijd voortreffelijk. Alle lof voor het keukenpersoneel van het I.O.C.

Na nog wat nagepraat te hebben in de kantine gingen we voldaan en tevreden over deze middag (deze keer georganiseerd door de BvW) naar huis.

Wanneer u deze Sobat ontvangt is het alweer midden februari en heeft u natuurlijk allang uw contributie/donatie aan ons overgemaakt, want dat was toch dat wij u vroegen om het voor 31 december over te maken i.v.m. de afdracht aan VOMI-Nederland. En ook om er zeker van te zijn dat u uw Sobat blijft ontvangen. Mocht u om de één of andere reden 'het' nog niet overgemaakt hebben, dan verzoeken wij u vriendelijk om het zo spoedig mogelijk te doen op onze girorekening: 0390224 of bankrekening: 40.05.79.219 t.n.v. VOMI-De Veluwe.

J.J.C.S.

OVERIJSEL

Secretariaat:

Abmeloseweg 80, 7671 RG Vriezenveen
Tel: 0549961348

Aktiviteiten in 1993/1994

Het programma 1993 werd besloten in 'Zalencentrum Mulder' te Hardenberg. De belangstelling was groot en Max Ammer oogste veel succes met zijn dia-causerie over zijn speurtocht naar oud legermateriaal. Dia's met resten van oude leger-Harley's werden door Max gerestoreerd tot een niet van nieuw te onderscheiden glanzende motorfiets.

Op 18 januari 1994 kwamen wij bijeen in de 'Noaberschap' op de vliegbasis Twente waar Jack de Wit enkele films draaide. De bijeenkomst werd besloten in de O. Off. Mess waar voor ons een Indisch buffet werd geserveerd. De belangstelling was zo groot dat een tweede middag noodzakelijk werd. Hiervoor was dinsdag 25 januari 1994 gekozen.

Niet op 15 januari, zoals in Sobat nr. 32 stond vermeld, maar op 15 februari 1994 wordt een bijeenkomst georganiseerd voor onze Sobats in Noord West Overijssel. Jack de Wit draait enkele films in restaurant 'Hiddingerberg' in Steenwijk. Dit zalencentrum ligt dicht bij de N 32; is gemakkelijk bereikbaar en parkeren is geen probleem.

In maart staat nog steeds een gezellige middag bij onze Sobat Wim Reimink op de rol. Het programma is nog niet afgerond maar dat komt tegen die tijd best goed. We houden u op de hoogte.

In april besluiten we met de jaarvergadering. Evenals vorige jaren wordt deze

gehouden bij Wim Reimink in Lemelerveld. Na de pauze zal ons lid de heer Harmsen van het 5e Gr. Pr. Irene zijn diaserie 'Een klein stukje van de Gordel van Smaragd' vertonen. Hij zal beelden laten zien van de cultuur en natuur van voornamelijk Sumatra. Van Java zien we nog beelden van de plantentuin en van het Ereveld Leuwigajah in Cimahi waar de jongens uit West-Sumatra zijn herbegraven.

Contributie 1994

Bij de uitnodiging voor de bijeenkomst in Steenwijk is bijgesloten de acceptgirokaart voor de contributie 1994. Mocht u deze om welke reden dan ook niet ontvangen hebben schroom dan niet om mij te bellen want ik wil u deze kaart niet graag onthouden.

Wij verontschuldigen ons voor de slordige, weer geopende enveloppe. De drukker had deze abusievelijk dichtgeplakt. Aanbieden als drukwerk is dan niet mogelijk en zou ons ruim 30 cent aan portokosten meer hebben gekost.

Excursie Luchtmachtbasis Twente

Op 10 mei 1994 is ons weer de gelegenheid geboden deel te nemen aan een excursie op de vliegbasis Twente. In Sobat 24 van augustus 1992 vindt u hierover een uitvoerig verslag. Reeds 3 groepen van ca. 100 personen hebben aan deze excursie deelgenomen en waren vol lof. In overleg met de staf van de basis is een aantrekkelijk middagprogramma samengesteld dat er als volgt uitziet:

1. 13.00 uur
Ontvangst in de kantine 'Noaberschap' met aanbieding van een kopje koffie met cake.
2. 13.30 - 14.30 uur
Groep A: Rondrit vliegbasis, observeren vliegbewegingen, bezichtiging van een Shelter en Hangar 11.
Groep B: Bezoek traditiekamer.
3. 14.30 - 15.30 uur
Groep A: Bezoek traditiekamer.
Groep B: Rondrit vliegbasis, observeren vliegbewegingen, bezichtiging van een Shelter en Hangar 11.
4. 15.30 - 16.00 uur
Aanbieding van een kopje koffie.
5. 16.00 - 16.45 uur
Demonstratie en explicatie vlieger- en vliegveiligheidsuitrusting.
6. 17.00 - 17.30 uur
Apéritief in de onderofficiersmess.
7. 17.30 - 18.30 uur
Rijstmaaltijd in de onderofficiersmess.

Omdat de luchtmacht zich ook heeft te houden aan de regeling reïnie-faciliteiten voor Indiëveteranen moet zij dit programma een bijdrage vragen van f 10,- per persoon. Oud-Indiëgangers die nog niet aan deze excursie hebben deelgenomen kunnen zich opgeven door het storten van f 10,- per persoon op postbanknummer 420704 t.n.v. VOMI-Overijssel, De Hoge

Kampen 8, 8141 VL Heino. **Storten is aanmelden.**

Daar slechts 100 personen aan deze excursie kunnen deelnemen verzoeken wij u zich zo spoedig mogelijk op te geven. Informatie bij het secretariaat: Tel. 0549961348, L. Jaspers Fayer, Almloseweg 80, Vriezenveen.

ZUID-HOLLAND-NOORD

Secretariaat:

Lisztstraat 17, 2551 TC Den Haag
Tel.: 0703976413

Het bestuur wenst u allen op de eerste plaats een voorspoedig en gelukkig 1994 maar boven alles, een gezond jaar. Ook hopen wij dat de VOMI voor u weer veel mag betekenen.

Het jaar hebben we mogen openen met een bijeenkomst in Moerkapelle en op 25 januari de tweede bijeenkomst in De Lier. Inmiddels zijn de acceptgiro's voor de betaling van de contributie voor het jaar 1994 door u ontvangen. Per heden hebben een groot aantal leden de betaling gedaan, maar jammer genoeg hebben vele leden dat nog niet gedaan. De penningmeester doet een dringend beroep de contributie, minimaal f 27,50, per ongaande over te maken op gironummer 532172. Een extra bijdrage is natuurlijk altijd welkom.

Het komt vaak voor dat het bestuur niet tijdig op de hoogte is van het feit dat een sobat ziek is of in een ziekenhuis verblijft en in het ernstigste geval van overlijden. Het bestuur wil graag haar medeleven tonen.

Als u kennis draagt van deze gevallen bericht deze dan zo spoedig mogelijk aan onze secretaris Ausma of aan uw regio-vertegenwoordiger.

Velen van u hebben de Veteranenpas ontvangen. Als u de pas nog niet hebt ontvangen trek dan niet direct aan de bel want het valt niet mee om alle aanvragen snel af te handelen. De aanvraagformulieren waren vaak niet volledig of foutief ingevuld. Het vergt veel tijd om de ontbrekende- of foutieve informatie te achterhalen.

Dus nog even geduld.

Het bestuur hoopt dat in 1994 meer invulling wordt gegeven aan de inhoud van de pas.

Ons lid A.F.P. van der Kroon heeft zich bereid verklaard onze leden gratis te adviseren op het gebied van schadeverhaal als er materiële en/of immateriële schade bij verkeersongevallen is ontstaan. Het bestuur is de heer Kroon daar zeer erkentelijk voor. Het adres van de heer A.F.P. van der Kroon is: Merelhof 145, 2551 DC Voorschoten, tel. 071618179.

Bijeenkomsten in de regio's

In de volgende regio's worden bijeenkomsten gehouden met een film- en/of videovoorstelling. Zaal open om 13.30

uur en aanvang 14.00 uur.

Regio Bodegraven; 8 februari 1994, 'Evertshuis', Spoorstraat 15 te Bodegraven.

Regio Den Haag; 22 februari 1994, 'Ontmoetingskerk', Aaltje Noorderwierstraat 199 te Den Haag.

Regio Duin en Bollenstreek; 8 maart 1994, 'Oude Tol', Hoofdstraat 147 te Sassenheim.

Regio Leiden; 29 maart 1994, 'Scheppingskerk', Van Poelgeestlaan 2 te Leiderdorp.

In deze regio is nog steeds geen regio-vertegenwoordiger. Wij doen nogmaals een dringend beroep op de leden woonachtig in Leiden of omgeving, om zich hiervoor aan te melden.

Regio Veenstreek; 12 april 1994, 'Peper Steeg', Noordeinde te Roelofarendsveen.

Komt u allen naar de bijeenkomsten in uw regio en breng belangstellenden mee, in bijzonder sobats die nog geen lid van de VOMI zijn.

Bent u verhinderd om naar de bijeenkomst in uw regio te gaan dan bent u in de andere regio's van harte welkom.

Secretariaat en penningmeester

Correspondentie, adreswijziging, aanmelding van nieuwe leden en berichten van overlijden altijd zenden aan ons secretariaat.

Vragen betreffende betalingen van contributie of anderszins, aan onze penningmeester W.G.L. Topée, Fl. Nightingalestraat 208, 2286 JT Rijswijk, tel. 0703961998, gironummer 532172

W.G.L. Topée

ZUID-HOLLAND-ZUID

Tijd. secretariaat:

Oranjelaan 35, 3311 DH Dordrecht
Tel.: 078130180

Zuid-Holland Zuid boekt 1000e lid.

Het zat natuurlijk al enige tijd in de pen maar het is niet vooraf vast te stellen waar en wanneer dit gebeurt. Het geschiedde tijdens een regionale bijeenkomst op 14 december j.l. in Dirksland. Op deze middag meldden zich 6 nieuwe leden. Het bestuur Zuid-Holland Zuid wist toen dat zich hierbij het 1000e lid moest bevinden doch voor alle zekerheid werd besloten dit niet eerder bekend te maken dan op 5 januari 1994 tijdens de Nieuwjaarsreceptie. Wel werd na vaststelling, wie het was geworden, het 1000e lid benaderd en gevraagd op de Nieuwjaarsreceptie aanwezig te willen zijn. Hij toonde zich blij verrast en aanvaardde de uitnodiging met beide handen. Wij verzuimen niet de

1000e lid wordt toegesproken door J. Dijkema, VOMI-Voorzitter Nederland. Links op de foto: J. Grinwis.

naam, adres en woonplaats van ons 1000e lid te noemen en verwijzen hiervoor naar het verslag Nieuwjaarsreceptie

Nieuwjaarsreceptie 5 januari 1994.

Onze voorzitter Ger de Jong verwelkomt behalve ruim 300 VOMI-leden en dames achtereenvolgens: Mevrouw F. Zuidwegt namens het Ministerie van Defensie - Afd. Directie Postactiviteiten -, M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d. - voorzitter Raad van Advies VOMI -, de heer Klapwijk namens de BNMO, Joh. E.A. Duijmel - Gewestelijk Voorzitter Bond van Wapenbroeders Zuid-Holland, afgevaardigden van aan Zuid-Holland Zuid grenzende VOMI-verenigingen en Bond van Wapenbroeders, AVOM, KOM, VOKS en NATRES. Jammer genoeg kon de heer R.J. Meijer, Directeur Stichting Dienstverlening Veteranen niet op deze receptie aanwezig zijn. Twee zalen van het Partycentrum "Rustburcht" te Rotterdam stroomden vol en waren spoedig gevuld. Gelukkig was er voor iedereen een zitplaats en hoefde niemand te staan. In zijn openingstoespraak memoreert Ger de Jong de sobats die in 1993 overleden zijn. Hij stelt vast dat, ondanks een gestadige groei van VOMI Zuid-Holland Zuid in de afgelopen jaren, de VOMI als vereniging en wij als generatie bestemd zijn om te zijner tijd te verdwijnen. Want, aldus Ger de Jong, op een enkele uitzondering na zijn de meesten van ons de 65 jarige leeftijd reeds gepasseerd. Hij vindt het verheugend dat zoveel hier aanwezig zijn en dat teruggezien

kan worden op een druk en actief VOMI-jaar 1993. Naast enkele andere dingen noemt hij de positieve uitwerking op een toch in het algemeen negatieve benadering door de Nederlandse media in kwesties die Oud-Militairen Indiëgangers raken. Vervolgens vraagt hij het 1000e lid sobat J. Grinwis, Diependorst 95, Oud-dorp naar voren te komen. Nadat deze verschenen is wordt hem door landelijk VOMI-Voorzitter J. Dijkema het VOMI-borstembleem opgespeld en toegesproken. Hierop sluit Ger de Jong wederom aan en heet sobat Grinwis welkom als 1000e lid binnen de gelederen van Zuid-Holland Zuid. Als herinnering krijgt hij een boek overhandigd met de titel "Marsroutes en Dwaalsporen" met voorin dit boek de handtekeningen van de bestuursleden Zuid-Holland Zuid. Dit hoogtepunt wordt door de aanwezigen met een luid applaus begroet. In een korte, doch aan duidelijkheid niets overlatende, toespraak geeft landelijk voorzitter J. Dijkema weer hoe hij denkt over zaken die vooral in 1993 rondom het Indië-gebeuren en met name afgestemd op Oud-Militairen Indiëgangers door de media voor het voetlicht zijn gebracht. Hij verwijst in dit verband naar het door sobat T. Lentz in Sobat nr. 32 geschreven artikel "De Gave Des Onderscheids". Hierin wordt op heldere wijze duidelijk uiteengezet wie ter verantwoording geroepen moeten worden als het gaat om vermeende, door Nederlandse militairen begane, oorlogsmisdaden in het voormalig Nederlands Oost-Indië. Ten slotte complimenteert J. Dijkema het vol-

tallig bestuur VOMI Zuid-Holland Zuid met de in de afgelopen 7 jaren bereikte resultaten en overhandigt Ger de Jong namens het VOMI-hoofdbestuur een boeket bloemen. In zijn slotwoord wenst Ger de Jong, na dank gezegd te hebben aan J. Dijkema, allen een heel voorspoedig 1994 toe.

Na deze opening volgt een bijzonder gezellig samenzijn waarbij onderling vele ervaringen worden uitgewisseld op een manier zoals alleen Oud-Indiëgangers dat doen als zij bijeenkomen. Zelfs de obers lopen met rode oortjes omdat ze òn de verhalen die zij in flarden opvangen òn de bediening nauwelijks aankunnen. Zo gaat deze middag snel voorbij en kan worden teruggekeken op een daverende nieuwjaarsreceptie. Een leuk moment komt als sobat G. Flaming uit Rotterdam de microfoon pakt en namens alle aanwezigen dank uitsprekt aan het bestuur Zuid-Holland Zuid voor het organiseren van deze middag en de vele activiteiten in de voorafgaande jaren. Ook deze spontaan gesproken woorden brengt de handen op elkaar en sobat Flaming wordt met luid applaus beloond. Zo snel als aan het begin de twee zalen volstroonden, zo traag druppelden deze aan het eind van de middag leeg. Kennelijk had iedereen het goed naar zijn/haar zin gehad op deze nieuwjaarsreceptie.

AGENDA ACTIVITEITEN 1994:

* Woensdag 2 februari
Ridderkerk - Dansschool J. v.d. Graaf (bingomiddag) (reeds gehouden na verschijning van Sobat nr. 33)

* Woensdag 23 februari
Vlaardingen - Wijkcentrum Holy - Aristide Brandring 90, filmmiddag/tevens ledenwervingsbijeenkomst. Parkeergarage met gratis plaatsen in de directe omgeving.

* Woensdag 9 maart
Stolwijk - Stolp Partycentrum - Steenlaan 16, filmmiddag / tevens ledenwervingsbijeenkomst.

De oorspronkelijke in de laatste week van maart '94 in Gouda geplande bingomiddag in de Prins Willem Alexanderkazerne komt te vervallen. Het ligt echter in de bedoeling om Gouda in het najaar van 1994 in ons programma op te nemen. Dit is mede het gevolg van het feit dat Stolwijk vrij dicht bij Gouda is gelegen en VOMI-leden, daar woonachtig, naar Stolwijk kunnen komen.

Excursie Oirschot 25 maart
VOMI-leden ZHZ hebben inmiddels bericht ontvangen.

H.C. Clasquin - Correspondent

Zuid-Holland Zuid begroet 1000e lid. Van links naar rechts: J. Grinwis, J. Dijkema, G. de Jong.

DRENTH/GRONINGEN*Secretariaat:*

Sassenbergen 71, 9531 GW Borger
Tel.: 0599835666

De vaart zit er ook in 1994 al weer goed in met overal in onze afdelingen gehouden bijeenkomsten.

De nieuwjaarsvisites hebben we in de januarimaand weer afgewerkt in Hoogeveen, Staphorst en Musselkanaal.

Deurze kunnen we helaas niet bij dit rijtje plaatsen noemen. Men kampt bij de afdeling Assen nog steeds met ziekte in het bestuur. Voorzitter Panneman is wel aan de beterende hand, maar het gaat toch wel "voetje voor voetje".

Bestuurders afdeling Assen, veel sterkte en dat jullie ook maar gauw weer in een goede gezondheid de afdeling bijeen kunnen roepen.

We zijn nu al weer aardig op weg naar de jaarvergadering van 19 april a.s. in Grolloo. We willen u hier alvast op attenderen, want hoewel deze bijeenkomst toch meestal wel een erg zakelijk karakter heeft, ontkomen we er als vereniging toch niet aan. De puntjes moeten toch weer even op de "i" met het regelen van de financiën en bestuurders die gekozen of herkozen moeten worden. U komt toch 19 april? U hoort nog wel nader, maar het is nooit weg deze datum alvast te noteren.

Wilt u ook dan gelijk even nakijken of de contributie voor 1994 al is overgemaakt? Het is zo vervelend als op de jaarvergadering daar nog weer eens over gezeurd moet worden.

Verder gaat het, denken we, goed met de vereniging, want we mogen nog steeds wekelijks nieuwe leden inschrijven.

U schijnt de "VOMI-sfeer" die op de bijeenkomsten heerst, goed door te geven, want anders zou de aanwas niet steeds doorstromen. Bedankt en ga er maar mee door. De VOMI wordt zo langzamerhand de grootste Veteranenorganisatie in Nederland. VOMI-Nederland is hierdoor springlevend en doet wat maar enigszins mogelijk is om voor de Indië-veteraan op de bres te staan. Bedenk hierbij echter wel dat uw bestuurders ook zo zachtjes aan "ouwe mannen" worden en dat men ijzer niet met handen kan breken. Maar... de gestage druppel holt toch wel de steen uit. Doorgaan dus!

Ook deze keer ontkomen we er niet aan om u te vertellen dat weer één van onze leden ons door de dood is ontvallen.

We noemen u de naam van Albert Koert uit Coevorden.

Namens ons allemaal willen we mw. Koert en haar kinderen ons oprecht medeleven betuigen en hun de kracht toewensen om dit verdriet te verwerken.

J. Plat

Bijeenkomst afdeling Hoogeveen op 13 januari 1994.

Op deze eerste bijeenkomst in 1994 kon

de voorzitter van de afdeling Hoogeveen de aanwezigen in de Mauritsshal van harte welkom heten. In het bijzonder een woord van welkom tot de heer Huizing, die als Wethouder van de gemeente Hoogeveen namens B. en W. aanwezig was. De voorzitter wenste een ieder de beste wensen voor 1994 en vooral veel gezondheid toe. Het was voor het bestuur hartverwarmend dat er zoveel mensen naar deze bijeenkomst waren gekomen.

De Oud-Militairen, nu pensioengerechtigden, hebben nu de tijd om nog eens terug te denken aan hun Indië-tijd en op bijeenkomsten daar in alle rust nog eens over te kunnen praten. Doordat de VOMI nog steeds groeiende is, komen er op deze bijeenkomsten steeds meer mensen. Voorzover u dit leest en nog geen lid bent van de VOMI, wordt dan alsnog lid. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd en met z'n allen staan we sterk. "Er wordt ons veel beloofd, maar wat komt er van terecht", aldus voorzitter Hagenbeek.

De secretaris deed zijn verslag op een wat humoristische wijze, alwaar de aanwezigen smakelijk om konden lachen.

Conferencier A. Strijker uit Hoogeveen viel in goede aarde met zijn moppen en grappen.

De heer Huizing sprak vervolgens enkele woorden. "Nu ik zie en hoor wat u te kort gekomen bent, zal B. en W. u in de toekomst verder steunen". Hij maakte zich zorgen over onze kinderen en over de vluchtelingen. Hij sprak de wens uit, dat wij dat nimmer mee zullen maken.

Verder werd er deze middag twee keer een bingo gehouden met tussen door een hapje en een drankje. Al met al een middag om met een prettig gevoel op terug te kunnen zien.

Tot slot was er een verloting met vele prijzen. Het bestuur is veel dank verschuldigd aan allen, die door het beschikbaar stellen van de prijzen, deze verloting tot een groot succes hebben gebracht. Ieder kreeg na beëindiging van deze middag, bij het verlaten van de zaal, een presentje aangeboden welke beschikbaar was gesteld door de A.N.W.B.

Het bestuur is zeer tevreden over deze bijeenkomst. U ook?

T. Koopman

FLEVOLAND*Secretariaat:*

Overgriend 13, 1356 EA Almere
Tel.: 0365318972

De kop is er weer af. We zijn alweer een paar weken met 1994 bezig en komen na alle festiviteiten terug in het normale gareel. Doch we gunnen ons toch nog even een terugblik. Vrijdag 10 december werd de laatste grote fourage-tocht voor ons eindoffensief '93 ondernomen. Voor wij van start gingen, waren daar om 9 uur, op speciaal verzoek van het opperhoofd/beheerder, C.G. Snijdelaar van onze tangsi "Kolkzicht", de vrijwillige

"Genietroepen" om de zaal, voor het eindoffensief, voor ons in de kerstsfeer te brengen. Het resultaat was fantastisch, "Genie" hartelijk dank namens VOMI "Flevoland" voor jullie inzet!

Zaterdag 11 december was het om 9 uur verzamelen van de hulpsecties bij de "keuken" van onze tangsi, om onder leiding van "Moeder Overste", Jos Koster, de nodige voorbereidingen te treffen voor het buffet. Jos had de troepen goed onder appél. Niemand kon "de kantjes" er af lopen. Onze "meisjes" Diny en Liesbet waren geheel opgenomen in de vrijwillige keukenbrigade Kolkzicht en "KO majoor" werd bevorderd tot "Makrelen Ko" tijdens het slachten van een hele school van deze smakelijke vissen. Ondertussen stond Dick Bink als een volleerd kok met opgestroopte mouwen te stoeien met allerlei ingrediënten voor de diverse salades. Aldoende was een ieder druk in de weer en werd er hard gebuffeld om zoveel mogelijk voorbereidingen te treffen voor de volgende dag, zo zelfs dat een broodje er bijna bij inschoot.

Plm. half vijf was "Moeder Overste" tevreden en mochten de hulpsecties afmarcheren.

Zondag 12 december dé dag van ons eindoffensief 1993.

Daar waren onze vertrouwde hulpstroepen uit Lelystad om 9 uur op het appél. Enthousiaste reacties t.a.v. de versieringen waren een compliment voor de vrijwillige "Genie". Nu een kop koffie werden de mouwen opgestroopt en met de inmiddels weer gearriveerde hulpsecties van zaterdag werden plannen gelanceerd over de indeling van de zaal, zodat een ieder een redelijke plaats zou krijgen. Met moed, beleid en wanhoop zijn we daar toch wel in geslaagd. Intussen waren onze bingo-nimfen Erna en Nel druk bezig de golf van prijzen te etaleren. In goede samenwerking slaagden alle hulpstroepen er in, om plm. 11 uur de eerste gasten te verwelkomen in een ambiance van "Circus Spoor" bij Kerst. Helaas liet "Sobat" S.M.L. Roozmond (wnd. Burgemeester) het via een heel laat telefoontje afweten dat hij niet aanwezig kon zijn. Het was zijn Gerard Determan met echtgenote te mogen verwelkomen als vertegenwoordiger van het "Hoofdkwartier", evenzo onze trouwe vriend Henk Vergunst van VOMI "Veluwe", jammer genoeg waren onze sobat's van Zuid-Holland Zuid verhinderd, met hen nog enkele gasten, volgende keer beter! Het deed ons bijzonder deugd, dat onze nieuwe sobat's uit Rutten (noordelijk N.O.Polder) aanwezig waren, hartstikke fijn, houwven zo! Een korte wijle gingen onze gedachten uit naar onze ontvallen sobat's. Na het voorlezen van de brief van Henk Smeeke uit Brazilië en het overhandigen van de videoband over de uitreiking van het Draaginsigne Gewonden aan Sobat E. Spier, het gezamenlijk genieten van de koffie,... met de onvolprezen tractatie van ons aller Minke, werd er overgegaan tot de orde van het eindoffensief

1993. En daar was eerst het optreden van Tony Bremerman, met ondertussen de verkoop van de kaarten voor de eerste ronde van de welbekende bingo, die met de nodige hilariteit gepaard ging. Hierna was het een afwisseling van tractaties (paling op toast etc.), muziek door Tony Bremerman, minoeman, tweede bingo-ronde etc. etc. en... vooraf de sfeer en de gezelligheid!

Inmiddels was het team van Jos, onder hoogspanning, druk in de weer met de afwerking van het buffet en andere lekkernijen, en wist ons allen vóór het "klapstuk" te tracteren op een voortreffelijke soep. Wat hierna speelde tart bijna iedere beschrijving, de een na de andere schaal of plateau, met wat voor heerlijks dan ook, werd door het onvermoeibare team van Jos aangedragen. De aanblik alleen al was een feest op zich. Na een moment stilte kon een ieder genieten van de prestaties van Jos en haar "keurkorps". Sobot Piet v.d. Berg vroeg even de aandacht en gaf ieder van laag tot hoog die dat verdiende, op zijn welbekende manier een "veeg uit de pan". Hierna was het smullen geblazen en onder het genot van de nodige glazen wijn o.i.d. en een stevige kout werden de culinaire prestaties van ons eigen keukenteam "Tangsi Kolkzicht" eer bewezen!!! Na het uitgebreide banket, het drankje etc., de afsluiting, het wel thuis en het napraten, was het inmiddels al plm. 7 uur geworden en dus voor velen de hoogste tijd voor de afmars.

Afgezien van de bloemenhulde voor de dames, gaat onze welgemeende dank uit naar het gehele team van "Kolkzicht" voor hun fantastische steun en medewerking ondervonden in 1993!!! Een woord van dank ook aan onze zeer courante leveranciers. Een anonieme financiële injectie, uw aanwezigheid en inzet maakte het mogelijk om zo een "Eindoffensief" te realiseren, allen hartelijk dank!!!

12 Januari 1994. Exact na 45 jaar, voor zijn verwondingen opgelopen op 12 januari 1949 bij Djombang (Oost-Java), kreeg onze sobat Jan Molenaar het Draaginsigne Gewonden uitgereikt door loco-burgemeester D. Bos, zijn vrouw mocht het hem opspelden, het was een intiem en gezellig gebeuren, namens VOMI "Flevo-land" werd hem de VOMI-badge overhandigd. Wij hopen Jan de komende bijeenkomst te mogen begroeten en hem de videoband van dit heuglijke feit te kunnen overhandigen.

De volgende data voor "Kolkzicht" liggen vast 29 januari, 19 maart, 7 mei, 25 juni, over latere tijdstippen wordt u nader geïnformeerd.

Sorry het "A viertje" is weer hartstikke vol, er was nog véél meer, Selamat Djalat!!!

Frits Frantzen.

NOORD-BRABANT WEST

Secretariaat:
Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal
Tel.: 0165060546

De nieuwjaarsbrief

Op de dag dat dit berichtje door mij naar de redactie van de Sobot verzonden wordt (17 januari), hebt u allen reeds de nieuwjaarsbrief ontvangen met daarbij ingesloten een acceptgirokaart voor de betaling van de contributie voor het verenigingsjaar 1994.

Ons volledig voorjaarsprogramma is in de nieuwjaarsbrief vermeld. Als deze "Sobot" bij u in de bus valt, hebben we onze informatiemiddag in Bergen op Zoom afweert achter de rug en staan we vlak voor onze volgende bijeenkomst in Breda.

Wij als bestuur hopen dat we dit jaar met onze leden weer een aantal gezellige en gemoedelijke bijeenkomsten kunnen meemaken.

Breng ook uw oude makers van vroeger, die geen lid zijn van de VOMI, mee naar onze bijeenkomsten. Door uw medewerking kan bij hen belangstelling voor onze vereniging ontstaan met als mogelijk resultaat een nieuw VOMI-lid.

Contributie 1994

Hebt u de contributie voor het jaar 1994 al gestort op het gironummer van onze penningmeester? Zo ja, prima. Zo nee, vul dan de ontvangen acceptgirokaart in en betaal uw contributie vóór 1 maart. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Herhaling data voorjaarsprogramma.

Alle bijeenkomsten beginnen om 13.30 uur

1. 26 januari in Bergen op Zoom
2. 21 februari in Breda met een film
3. 22 maart in Zevenbergen
4. 10 mei in Roosendaal met een spreker
5. 20 april de alg. ledenvergadering in Bosschenhoofd
6. vermoedelijk op 1 juni - bij voldoende deelname - een excursie naar het Nationaal Oorlogs- en Verzetsmuseum in Overloot.

P.J.M. Looyen

NOORD-BRABANT OOST

Secretariaat:
De Kraan 60, 5056 EC Berkel-Enschot
Tel.: 013333899

Excursie naar de Vliegbasis Eindhoven

In de Sobot van oktober 1993 stonden 2 data vermeld, waarop kon worden deelgenomen aan een excursie naar de Vliegbasis Eindhoven.

Omdat velen van ons meenden, dat deze 2 mogelijkheden via een schrijven nog eens herhaald zouden worden, is er slechts één groep op 10 november j.l. op bezoek geweest bij de vliegbasis,

Diegenen die verzuimd hadden in te schrijven hebben echt wat gemist.

Om nu te weten of er nog belangstelling voor een dergelijke excursie bestaat wil het bestuur van u vernemen of u interesse in deze, middagvullende, excursie heeft, zodat wij, bij voldoende deelname, de commandant van deze vliegbasis kunnen benaderen om ons wederom uit te nodigen.

Laat u de secretaris dus weten of u met of zonder partner wilt deelnemen. De datum zal dan later in een persoonlijk schrijven aan u bekendgemaakt worden.

Onthulling monument voor de gevallen in Kaatsheuvel

Op 7 december van het vorig jaar werd in Kaatsheuvel een monument voor de gevallen in het voormalig Ned. Indië onthuld door de burgemeester J. van Dun.

In verband met het slechte weer vond de ontvangst plaats in de hal van het gemeentehuis, waar de burgemeester een toespraak tot de zeer vele aanwezigen hield. In deze toespraak leek dhr. van Dun in te haken op de perikelen rond het oorlogsmonument in Oisterwijk.

Daar verzette Groen Links zich onlangs tegen het aanbrengen van een plaquette met de namen van Oud-Indiëstrijders op het al bestaande oorlogsmonument.

Van Dun: "De mensen die we vandaag herdenken, zijn te lang in de vergetelheid geweest. Het past een burgemeester nu niet om zich af te vragen wat de zinvolheid van hun optreden was. Waar het om gaat, is dat ze na de oorlog huis en haard moesten verlaten om - in onze optiek - ook daar de democratie te herstellen".

Na deze toespraak ging het gezelschap - in de stromende regen -, voorafgegaan door de muziekkapel van de Genie naar het monument, dat na een korte toespraak door de burgemeester werd onthuld, waarna velen een bloemenhulde brachten. Teruggekeerd in de hal van het gemeentehuis hielden vertegenwoordigers van veteranenverenigingen een toespraak; onder wie onze penningmeester J. Swinkels, die een treffende schets gaf van de moeilijke periode in het voormalig Ned. Indië doorgebracht.

Zijn uitspraak: "Schone oorlogen zijn er niet" werd zelfs in de courant aangehaald. Op de gedenkplaat staan de namen van 5 gesneuvelde uit Kaatsheuvel en 1 gesneuvelde uit Loon op Zand, beide plaatsen één gemeente vormend.

Contributie 1994

Onze penningmeester is gematigd optimistisch over de inmiddels aan hem overgemaakte contributie en daarbij de extra betalingen om de lopende kosten te dekken.

Willen diegene, die deze overmaking nog niet hebben gedaan, dit zo spoedig mogelijk doen, zodat wij onze administratie vóór de a.s. kascontrole in orde kunnen maken.

Nieuwjaarsreceptie

Een delegatie van het bestuur heeft op 7 januari j.l. de nieuwjaarsreceptie van de veteranenvereniging Wapenbroeders in Eindhoven bezocht en van die gelegenheid gebruik gemaakt om met de daar aanwezige bestuursleden van gedachten te wisselen.

Veteranenpas

Het bestuur heeft de indruk dat niet alle leden het formulier voor het verkrijgen van de veteranenpas hebben ingediend. Wij doen nogmaals een dringend beroep op u dit alsnog te doen; hoe meer veteranen er bekend worden des te grotere vuist kunnen we maken.

Rectificatie

In ons verenigingsnieuws in Sobot 32, op pagina 20, kolom 1, is abusievelijk inplaats van dhr. Houben, dhr. Brouwer vermeld. De dia-presentatie werd dus vertoond door sobat Houben.

Bijeenkomst in Heesch

Op 22 februari a.s. houden wij een bijeenkomst in: Dorpscentrum De Pas, De Misse 4, Heesch, aanvang 2 uur 's middags.

De leden in de omliggende plaatsen zullen hierover nog een brief toegestuurd krijgen. Om de kosten te besparen zullen niet alle leden per brief op de hoogte worden gesteld.

Beschouwt u deze mededeling dus als uitnodiging en wij verzoeken diegenen die op die middag aanwezig willen zijn, deze uitnodiging zo veel mogelijk te verspreiden en dan spectraal aan niet-leden, want het doel van dit soort bijeenkomsten is toch de ledenwerving.

Het Bestuur rekent op uw medewerking!

J. van der Ham, secretaris

UTRECHT EN HET GOOI**Secretariaat:**

Chico Mendesstraat 67, 3573 AW Utrecht
Tel.: 030716895

7 Januari j.l. hebben wij voor het eerst een nieuwjaarsreceptie gehouden. Het bestuur weet dan niet van te voren wie er zal komen. Een probeersel dus. Om 2 uur was het gehele bestuur aanwezig op de heer Scholten na, die door ziekte verhinderd was. Als een van de eerste meldde de heer T. Lentz zich wat ons bijzonder verraste. Van lieverlee werd de zaal van het Markuscentrum gevuld en onder de gasten mochten wij de heer J. Dijkema en de heer V. Bridié en de heren J. Harmsen en J. Zwaan van N. Holland begroeten. Omstreeks 3 uur vroeg de voorzitter, de heer J. v. Breukelen, het woord en memorieerde nog eens in het kort het ontstaan en vooral de groei van de vereniging. Nu ruim 315 leden. Ook de veteranenpas kwam ter sprake. We hebben er nog zo weinig aan en we worden weer blij gemaakt met een dode mus zei de voorzitter.

ter. Misschien één keer vrij reizen naar Roermond? Maar dat hadden we al. Daarna gaf hij het woord aan de heer Lentz, die bereid was gevonden, alhoewel onvoorbereid, toch nog iets te zeggen over de veteranenpas. Menigeen zou willen om, onvoorbereid, een zaal met veteranen te boeien. Hij leerde ons hoe negatief de pas ook door velen is ontvangen, er zelf een positief gebeuren van te maken. Bijvoorbeeld deze pas te gebruiken bij alle momenten dat iemand zich moet legitimeren. Zo kunnen wij allen bekendheid geven van het bestaan van deze pas. Hij oogstte een warm applaus van de zaal. Tot 5 uur nog wat nagepraat. We mogen terugzien op een geslaagde bijeenkomst. De penningmeester vertelde dat reeds twee derde van de leden hun contributie voor 1994 hadden voldaan en dat we in april niet terecht kunnen in de Kromhoutkazerne. Dat wordt nu op zaterdag 7 mei.

Noteert deze datum alvast in uw agenda of kalender.

A.J.B. Martens

ZEELAND**Secretariaat:**

Veldzichtweg 4, 4456 RN Lewedorp
Tel.: 0119612391

Vom! Zeeland op bezoek bij de Koninklijke Marine te Vlissingen

In nagenoeg twee volle zalen van de Marine kazernes werden wij opgewacht door de Commandant Koninklijke Marine Vlissingen. Tijdens de koffie (lekker warm en uitstekend van kwaliteit) met cake was er volop gelegenheid voor nadere kennismaking. Als een zwerm bijengonsde het in beide zalen, wat overigens ook niet anders kon. Ruim 200 personen waren aanwezig op deze reünie. Van de bar werd druk gebruik gemaakt voor een verfrissing. In de eetzaal wachtte ons een uitstekende rijstmaaltijd, die ons model werd opgediend door de hofmeesters. Na deze maaltijd werd ons nog volop gelegenheid gegeven voor een afzakkertje. Namens alle deelnemers onze oprechte dank aan de organisatoren. Dit is zeer zeker voor herhaling vatbaar. Het was "grandioos". Voor onze driedaagse busreis naar Normandië is ruim voldoende belangstelling. De touringcars en de hotels zijn intussen besproken. De deelnemers horen binnenkort meer hierover. De veteranenpas: de eerste groep heeft zijn pas thuis, nu afwachten wat het wordt. Ik wil geenszins verhelen dat er bij mij de nodige twijfels bestaan omtrent de optimale invulling van deze pas, zoals dat bij onze buurlanden rondom, reeds lang een verworvenheid is.

De jaarvergadering zal worden gehouden donderdag 17 maart a.s. in Motel "Goes", in de grote zaal van het nieuwe gedeelte. De vergadering is zoals voorgaande jaren met warm/koud buffet.

De contributie 1994. De acceptgiro's zijn

ons in december reeds toegezonden en zullen u binnenkort worden aangeboden. U kunt onze penningmeester helpen door uw betaling tijdig te doen.

Tot ziens op onze aanstaande bijeenkomsten in 1994.

J. Kloet

LIMBURG**Secretariaat:**

Ailbertuslaan 76, 6461 TC Kerkrade
Tel.: 043454013

De "Vereniging Oud Militairen Indiëvaarders Limburg", opgericht op 20 april 1993, is op het moment dat dit artikelje geschreven wordt, nog maar net aan zijn eerste volle jaar begonnen.

In de achter ons liggende periode heeft onze vereniging niet alleen maar te kampen gehad met de (schijnbaar) onvermijdelijke kinderziekten waarmee elke nieuwe vereniging te maken krijgt. Als extra handicap kwam daar ook nog de problemen rond de loskoppeling van Noord-Brabant Oost bij, die op dat moment zelf met een "bestuurscrisis" zat, met ondanks alle goede wil van beide kanten, alle gevolgen van dien, zoals bijvoorbeeld: overdracht van gegevens en de financiële afwikkeling, hetgeen alles tezamen toch een remmende werking heeft gehad.

Desondanks heeft de vereniging Limburg toch nog enkele activiteiten kunnen ontplooiën. Het lijkt ons onnodig hiervan nogmaals een opsomming van te geven, daar deze reeds eerder in deze rubriek vermeld zijn.

Wel kunnen we constateren (gezien de respons van circa 60%) dat het houden van een schriftelijke enquête onder de leden, een goede zet is geweest. Het bestuur heeft in ieder geval van de antwoorden goede nota genomen en diverse leden zullen dan ook in het activiteitenprogramma voor 1994 iets van de door hen ingediende antwoorden/suggesties terugvinden. Dat dit voor anderen mogelijk niet het geval is, wil geenszins zeggen dat er verder geen aandacht aan besteed zal worden. Alle suggesties kunnen ten eenmale niet in één jaar verwerkt worden. Enerzijds zijn de middelen waarover wij beschikken daarvoor te beperkt, anderzijds vragen sommige suggesties ook meer tijd van voorbereiding.

Dan nu het (voorlopige) activiteitenprogramma voor het jaar 1994.

Maart 1994 - bijeenkomst te Venlo (Noord-Limburg).

- bijeenkomst te Sittard (Zuid-Limburg).

20 april 1994 - jaarvergadering VOMI Limburg. Deze vergadering wordt gehouden in het Cultureel Centrum Herteheym te Herten, alwaar ook de oprichtingsvergadering gehouden werd. De vergadering, beginnende om 14.00 uur, zal voorafgegaan worden door een korte herdenkingsplechtigheid (met bloemlegging) om

13.00 uur bij het Nationaal Indiëmonument te Roermond.

Eind mei/begin juni 1994 - reünie (indien mogelijk in de kazerne te Blerick).

Oktober 1994 - bijeenkomst te Roermond (Noord-Limburg).

- bijeenkomst te Kerkrade (Zuid-Limburg).

Alle leden krijgen t.z.t. nog persoonlijk (schriftelijk) bericht omtrent de exacte data en lokaties, alsmede uitgebreide informatie over bovengenoemde activiteiten. Het spreekt welhaast vanzelf dat ook niet-leden (introducés en andere geïnteresseerden) van harte welkom zijn (uiteindelijk moet er toch ook een wervende werking van uitgaan) op alle activiteiten, met uitzondering van de te houden reünie. Deze is slechts bedoeld voor de leden en hun partner.

Overigens is er uit de enquête gebleken dat er sobats zijn, die graag aan de een of andere activiteit willen deelnemen, maar die vanwege vervoersproblemen dit niet kunnen. Indien deze collega's dit tijdig aan ons kenbaar willen maken, dan bestaat de kans dat wij daarin kunnen bemiddelen.

Beste sobats, het bestuur hoopt en verwacht een grote opkomst bij de activiteiten (dit is natuurlijk ook goed voor het verstevigen van de contacten onderling) en dankt reeds nu iedereen voor zijn/haar medewerking in deze.

L.C. Zéguers.

FRIESLAND

Secretariaat:

Drostlaan 68, 8303 EE Emmeloord
Tel.: 0527016717

Penningmeester in de zorgen.

Onze penningmeester, overigens een zuinige man, zit met een lege kas. Door een vertrag bij de aanmaak van acceptgiro's bij de Postbank heeft hij deze twee maanden te laat ontvangen en kon hij deze pas in januari verzenden.

Daar komt nog bij dat de paar duizend gulden subsidie, welke we de laatste jaren van de provincie ontvingen, niet meer uitgekeerd worden. (daartegen gaan we nog in beroep).

Een vriendelijk verzoek: maak s.v.p. uw contributie spoedig over. Van degenen die na 1 april betalen zal de toezending van de "Sobat" voorlopig stopgezet moeten worden. Na betaling wordt dat weer voortgezet. Reden daarvoor is dat wij het abonnement vooruit moeten betalen.

Onze rekeningnrs: Postbank 512659. AMRO-bank Leeuwarden 484449273 (giro nr. van de bank is 8030490). Beide rekeningen ten name van VOMI-Friesland.

Onze regionale bijeenkomsten.

De bijeenkomsten welke wij de afgelopen maanden hielden in Oostrum, Heerenveen en Leeuwarden werden goed bezocht en dat is voor het bestuur een verheugend

verschijnsel. Een probleem is en blijft het invullen van deze bijeenkomsten, alhoewel we daarin naar onze mening, met behulp van diverse leden, de laatste keren redelijk geslaagd zijn. Zijn er onder u bepaalde suggesties, of kunt u zelf wat doen, dan houden wij ons aanbevolen.

De eerstvolgende bijeenkomst houden we op 22 februari a.s. te Sneek, in wijkcentrum "De Spil", aanvang twee uur. Op het programma staan o.a. een spreker, een verloting en een diaserie van de heer Folkerts van zijn reizen naar Indonesië.

Ook niet-leden zijn van harte welkom. Er zijn nog veel oud-Indiëgangers die zelfs nog nooit van onze vereniging gehoord hebben. U kunt ons helpen door deze mensen met ons in contact te brengen en hen uit te nodigen.

Om op porto te besparen krijgt voortaan niet ieder lid een uitnodiging voor alle bijeenkomsten. We hebben de provincie verdeeld in vier regio's: Noord-West (Leeuwarden, Franeker, Harlingen), Noord-Oost (Drachten, Dokkum, Burgum), Zuid-Oost (Heerenveen, Appelscha), Zuid-West (Sneek, Bolsward, Lemmer). Vanzelfsprekend is ieder lid op elke bijeenkomst van harte welkom!

Onze jaarlijkse ledenvergadering houden we op 23 maart a.s. in zaal Boekema te Leeuwarden. Hiervoor ontvangt u nog een aparte uitnodiging.

De geplande bijeenkomst op de vliegbasis kan helaas niet doorgaan. We beraden ons nog of er iets anders te regelen valt.

Reisplannen.

Omdat het op 6 juni a.s. 50 jaar geleden is dat de invasie in Normandië plaatsvond is het idee ontstaan om een meerdaagse busreis naar dat gebied voor onze leden te organiseren. Op onze bijeenkomst in Leeuwarden hebben we daarvoor de belangstelling gepeild en daar bleek wel animo voor te zijn.

Dat niet uit de lege kas van de penningmeester betaald kan worden dat zult u begrijpen. We hebben inlichtingen gevraagd bij Paulusma in Drachten:

Vier dagen Normandië, afhankelijk van het aantal personen dat meegaat, f 390,- tot f 325,- per persoon. Hierbij inbegrepen:

- * halfpension (3x logies/ontbijt/diner);
- * 2 pers. kamers met douche/toilet;
- * afscheidsdiner in Nederland;
- * comfortbus met chauffeur;
- * excursieprogramma (excl. entrees);
- * tol Frankrijk.

Toeslag bij verlenging van één dag f 95,- p.p.

Vertrekdatum september a.s.

Hebt u serieuze belangstelling, meld dit dan vóór 1 maart aan S. Jongstra, tel.: 058120214. Bij voldoende belangstelling kunnen wij dan de plannen voorbereiden.

De lidmaatschapskaart.

De lidmaatschapskaart dient u goed te bewaren. Er wordt in het vervolg niet

meer jaarlijks een nieuwe verstrekt!

U kunt hem nodig hebben voor b.v. toegang tot de vliegbasis en op de ledenvergadering als er gestemd moet worden e.a.

De veteranenpas.

Het is gebleken dat nog lang niet alle leden de veteranenpas hebben aangevraagd. Daarin is een ieder uiteraard vrij en velen vragen zich, met ons, af wat moeten we met dat ding. Ook ons is dat nog niet duidelijk maar er is ons verzekerd dat daaraan wordt gewerkt. Toch vinden wij als bestuur dat het een (kleine) blijk van erkenning is. Daarom zou het goed zijn om massaal de pas aan te vragen, alleen al om te tonen dat we er nog zijn en men niet moet denken dat we het ons aangedane onrecht zijn vergeten!

Degenen die hem nog niet aangevraagd hebben: denk er nog eens over na!

Aanvraagformulieren zijn te verkrijgen bij de Stichting Dienstverlening Veteranen, tel. 030319055.

Henk Leeman

NOORD-HOLLAND

Secretariaat:

Kerkstraat 46, 2153 BK Nieuw-Vennep
Tel.: 0252672933

Geen kopij ontvangen.

De leden krijgen van eventueel te houden activiteiten afzonderlijk bericht.
fh.

(O)ntario) CANADA

Secretariaat:

12 Leacreststreet
Bramalea, Ont. L6S 3K6
Tel.: (905)457-8782

1993 Is voor ons hier in Canada het jaar van onze "geboorte" geworden want op 17 november 1993 is "VOMI" (Ontario) Canada een vereniging geworden van "VOMI" Nederland. Nu aan het begin van 1994 hebben wij 73 leden inclusief 4 uit U.S.A. en 1 uit Nieuw Zeeland.

Door de grote afstanden, ook hier in Ontario, waar sommige leden 300-400 km van elkaar wonen, en om contact te houden, hebben wij onze eerste "Newsletter" uitgegeven en daarin een vragenlijst ingesloten zodat alle "Sobats" hun ideeën naar voren kunnen brengen aangaande de activiteiten voor 1994.

Er is nu al interesse om op 7 november 1994 naar Roermond te gaan om de herdenking mee te maken en Canada te vertegenwoordigen.

In het volgende "Sobat"-nummer hopen we ons programma voor 1994 klaar te hebben.

D.Walinga

Verzamelbeurs

Door sobat J.A. Mens, Mauritsstraat 19 te Alphen a/d Rijn, tel. 0172093197, wordt het gedenkboek van de 4e Infanteriebrigade (Oost-Java) gezocht. De brigade bestond uit de onderdelen Jagers en Prinses Irene. Wie kan hem helpen?

Sobat M. Haag, Valburgseweg 69, 6661 ET Elst, heeft voor de liefhebber voor f 150,- te koop 2 boeken met goud opdruk getiteld 'Nederlands Indië', een uitgave van Elsevier uit 1912. Beide boeken bevatten 772 bladzijden, 581 afbeeldingen van fotografieën, prenten, kaarten en tekeningen en zijn voorzien van een voorwoord van J.B. van Heutz, Oud-Gouverneur Generaal in Nederlands Indië.

Aan alle Nieuw-Guinea gangers en belangstellenden.

Voor f 90,- gedurende 4 1/2 uur een terugzien van Nieuw-Guinea. De tijd hoe het was en hoe het nu is. Opgenomen op video in de jaren 1991 en 1992 door oud-Nieuw-Guinea-gangers. De opbrengst komt geheel ten goede aan de Papoea-kinderen.

Geïnteresseerd? Schrijf of bel naar: H. Willemsen, Hovenierstraat 10, 4813 GL Breda, tel. 076217876, giro: 2244759.

Sobat Th. de Boer, Truenderdijk 5, 9051 JB Stiens, telefoon 051091531, heeft een videofilm gemaakt van de opbouw- en de onthulling van het monument in het Rengerspark te Leeuwarden, ter nagedachtenis van de gesneuvelde Friese sobats.

Deze VHS videofilm van ruim 50 minuten is voor f 35,- bij hem verkrijgbaar, waarvan een bijdrage voor het onderhoud van het monument is inbegrepen.

'NACHT OVER DE RIMBOE'

door Toon Nieskens.

In het augustusnummer werd door sobat J. Zwaan een recensie over dit boek geschreven, waarnaar wij u gemakshalve verwijzen.

Helaas is in deze recensie het telefoonnummer van sobat Nieskens foutief vermeld. Zijn nummer is 047464056.

Schrijver wil voor de VOMI-leden, nu hij als lid boven de 6000 staat ingeschreven, de prijs van het boek, van f 22,50 verlagen voor f 17,50. U kunt dit boek bij hem bestellen door overmaking van dit bedrag op postgirorekening 65.25.244. Het boek wordt franco per post bezorgd.

Noot van de redactie.

Het ligt uiteraard niet in de bedoeling om in deze rubriek aanbiedingen te doen van te verkopen boeken of anders. Ook kunnen wij, zoals hierboven éénmalig gedaan, van deze rubriek geen advertentie-rubriek maken.

Brieven met deze strekking zullen terzijde worden geschoven.

De redactie dankt u voor de vele wensen ontvangen t.g.v. de kerstdagen en het nieuwe jaar.

Kort verslag van onze - in oktober 1993 - gemaakte reis naar Indonesië

Reeds jaren waren wij van plan geweest om Indonesië te bezoeken. Wij zijn met onze plannen naar 'Aurora' gestapt, welk reisbureau voor ons, naar onze wensen, een prachtige individuele reis, heeft samengesteld.

Het is een indrukwekkende reis geworden, voor mij naar een stukje 'verledentijd'. Veel herinneringen kwamen weer boven. In Paculanan, waar wij in 1947 gelogerd waren, staat nu een steenfabriek. Een 74-jarige Indonesiër die wij daar ontmoetten, wist nog veel uit die tijd te vertellen. Hij heeft ons met een bamboevlot over de kali Cisedane gevaren. Het was een belevenis

bij deze man thuis over het 47-jarige verleden te kunnen en te mogen praten.

Tijdens onze reis ben ik op zoek geweest naar oude plekjes, waarvan ik er enkele heb teruggevonden.

De laatste week van ons verblijf hebben we op het eiland Kotok, met een speedboot ongeveer 2 uur varen vanaf Priok, doorgebracht. Een paradijs waar je echt tot rust kunt komen!

Dankzij 'Aurora' hebben we van een prachtige en zeer goed verzorgde reis kunnen genieten.

'Aurora', bedankt!

A. Roosenbrand, Amstelveen

Telefoon (020) 6199377 / 6199396

Belangrijke mededeling

Ons kantoor is voor publiek geopend van:

maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur

zaterdag van 9.00 tot 12.00 uur.

In verband met deelbezetting kunnen wij helaas op zaterdag de telefoon niet meer beantwoorden. Wij vragen dan ook uw welwillende medewerking ons uitsluitend te willen bellen in de periode van maandag t/m vrijdag, tussen 9.00 en 17.00 uur.

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!
Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterraut van Uw auto!
U kunt ze bestellen bij de penningmeester van Uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten	f 0,50
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 9,00
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt
f 2,50 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het
Fonds Sociale Zorg:

a. L. van Eijk, Oost Kanaalweg 12, 2461 EP Ter Aar
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844

b. T.J. Gaastra, Van Heusdenstr. 15a, 2461 VJ Ter Aar
Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt f 2,50 extra in rekening gebracht voor
verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg VOMI - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

*Geeft u ons uw wensen door en wij maken
vrijblijvend voor u een reisvoorstel met
de daarbij behorende reissom.*

BASE TOURS komen tot stand na bestudering van de ervaringen van bepaalde groepen mensen die vroeger voor kortere of langere tijd in Indonesië verbleven.

Bij het bepalen van de reissom gaat men uit van een zo voordelig mogelijk bedrag, gerelateerd aan een verantwoorde uitvoering.

Het programma kan echter, naar wens, worden uitgebreid met vele opties.

Het minimum aantal deelnemers is 6-8 personen of een veelvoud daarvan.

Bent u geïnteresseerd in deze groepsreizen, belt u ons dan even.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaartaansluitingen, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147459